

SOLI DEO GLORIA

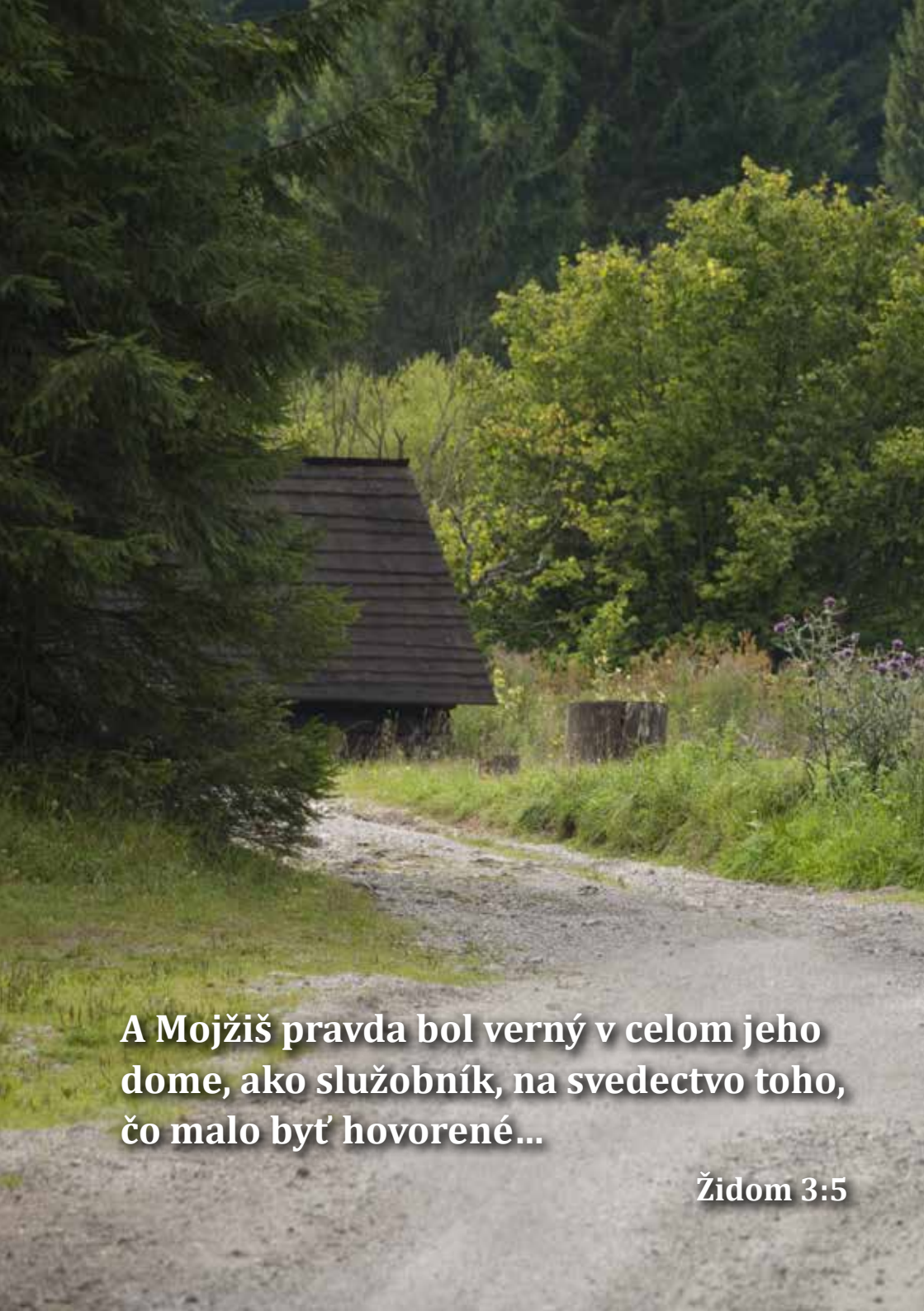
Solas

číslo 51

leto 2021

**v Otcovom
dome**

A dirt path leads through a lush green forest towards a small, rustic wooden hut with a dark, shingled roof. The scene is surrounded by various trees and dense vegetation, creating a serene and natural atmosphere.

A Mojžiš pravda bol verný v celom jeho dome, ako služobník, na svedectvo toho, čo malo byť hovorené...

Židom 3:5

Večný odpočinok

Čo bude to, keď život strastí skončí,
keď v odpočinok večný vojdeme,
noc plačlivá keď naveky sa minie,
keď s Tebou, Pane, večne budeme!

Čo bude to, keď nebude už bojov
a Tvoji svätí, rozptýlení dnes,
tam budú všetci ako Ty náš Pane,
po Tvojom boku spolu – aký ples!

Čo bude to, keď žiaľu deň už zájde
a navždy prchne smútku chmúrny tieň,
my jasnú večnosť s Tebou prežijeme,
mier dokonalý v dokonalý deň.

Čo bude to! Ó, ako tešíme sa,
dnes chvála už sa zo srdc vylieva,
však Tvoju tvár keď v sláve uvidíme,
ó, aký spev to ľud Tvoj zaspieva!

A. Rossová

Obsah

Návrat k plnohodnotnému životu.....	2	Život, smrť, vzkriesenie (2)	22
Náš dom a naša skala	3	Nesmriteľnosť	28
Musíme sa očisťovať.....	5	Dve vzkriesenia	30
Božia vôľa pre Krista.....	11	Škola poslušnosti	35
Syn človeka musí znovu vstať	14	Učí Božie slovo, že Zem je plochá?	41
Život, smrť, vzkriesenie (1)	16	2 percentá z dane z príjmov	48

Návrat k plnohodnotnému životu

Nachádzame sa v období (prvá polovica marca 2021), kedy pandémie Covid-19 a jej dôsledky udreli na náš život a našu krajinu snád' najtvrdšie a najťažšie spomedzi všetkých krajín sveta. Zomiera stovka ľudí denne. Nemocnice sú v starostlivosti o pacientov s ťažkým priebehom ochorenia na pokraji svojich možností. Denne pribúda veľké množstvo nakazených a pandémie nechce ustúpiť či poľaviť. V boji proti pandémie a v snahe zachrániť ľudské životy a ochrániť zdravie obyvateľstva prijala vláda prísne opatrenia. Tieto opatrenia veľmi obmedzujú náš život a spôsob nášho fungovania. Môžeme povedať, že nám bránia žiť plnohodnotný život. Ale v skutočnosti to nie sú opatrenia, čo nám bráni žiť plnohodnotný život, je to samotný vírus a šíriaca sa nákaza, čo obmedzuje naše životy.

V tejto súvislosti sa často vynára pojem „návrat k plnohodnotnému životu“. Určite si kladieme otázku, kedy sa budeme môcť vrátiť k životu, v ktorom je aj sloboda pohybu, voľné cestovanie do hôr, k moru, na dovolenky, po svete. Sloboda stretávať sa s rodinou a priateľmi. Tento pojem často zaznieva aj z médií či v hlavných správach. Vkladáme nádej do vakcinácie a do toho, že opatrenia okliešťujúce mobilitu a stretávanie ľudí zaberú. Zamyslime sa však nad samotným „návratom k plnohodnotnému životu“.

Zo zemskeho, ľudského pohľadu je návrat k plnohodnotnému životu návratom ku všetkému, čo nás v živote naplňa a uspokojuje. Je to sloboda cestovať, spoznávať nové miesta, krajiny, prírodné a kultúrne bohatstvo, nových ľudí a ich kultúru, získavať nové zážitky a skúsenosti. Je to sloboda cestovať za rekreáciou a športom kamkoľvek sa nám zachce a naše finančné zdroje to umožnia. Je to sloboda stretávať sa s rodinou a blízkymi, s priateľmi. Všetko toto je prirodzené a naplňa to ľudskú

dušu. Keď je to nedostupné, človek má pocit, že nežije plnohodnotný život.

Málokto si však uvedomuje, že aj ten vyššie opísaný zemský plnohodnotný život je nekonečne vzdialený od plnohodnotného života, do ktorého bol človek stvorený. Málokto si uvedomuje, že aj ten zemský plnohodnotný život vlastne znamená život porušnosti, život kliatby a smrti. Tak, ako pri obmedzení mobility a stretávania pociťujeme, že nám chýba spoločenstvo s rodinou a blízkymi, tak by mal človek pociťovať aj pri plnohodnotnom ľudskom zemskom živote, že mu chýba spoločenstvo so svojím Stvoriteľom, so svojím Bohom, so svojím Otcom. Človek sám od seba to však nevníma, lebo je telesný a nevníma duchovné veci, pretože je duchovne mŕtvy (mŕtvy vo svojich prestúpeniach a v neobrezanosti svojho tela). Tento čas, keď ľudia túžia po návrate k plnohodnotnému (ľudskému, zemskému) životu, je jedinečnou príležitosťou zamyslieť sa nad potrebou návratu ku skutočnému plnohodnotnému životu.

Skutočný plnohodnotný život je ten, do ktorého bol človek stvorený na počiatku. Tento život človek stratil pádom do hriechu. Návrat k pôvodnému plnohodnotnému životu je možný len skrze vzkriesenie – znovuzrodenie, oslávenie a vojenie do večnej oslávenej existencie. Dokonca aj Božie deti

zažívajú tento návrat k plnosti života od svojho znovuzrodenia len sčiasťky, v zmysle prvotiny, pretože v plnosti ho zažijú až pri druhom príchode Pána a pri vykúpení tela. Očakávajme preto trpezlivo a v nádeji, hodní nášho nebeského povolania.

Peter Vajda

Náš dom a naša skala

Ale ja v množstve tvojej milosti vojdem do tvojho domu...

Žalmy 5:8

V Písme môžeme čítať o dome ako o spoločnom príbytku blízkeho príbuzenstva. Čítame o dome ako domácnosti, v ktorej spolu prebývajú otec a jeho synovia. Žijú spolu v jednote, v zhode a v spoločnej viere. Je to potešujúce, lebo je to i vzácny obraz skutočnosti, že nielen bývajú v jednom dome, ale spolu aj vyhliadajú toho, kto svoj dom zaslúbil tým, ktorí milujú jeho a jeho milovaného Syna, Pána Ježiša Krista. Tak je to aj v Žalme 5 verši 8. Žalmista tu hovorí o Božom dome.

Žalmista v tomto žalme okrem iného hovorí aj o tom, aký je ten, kto tento dom vybuďoval: „*Lebo ty nie si Bohom, ktorý by mal záľubu v bezbožnosti; nebude s tebou bývať zlý*“ (verš 5). Znamená to jednu veľmi vzácnu pravdu, ktorú žalmista poznal a ktorú poznali mnohí naši predkovia. Pravdu, ktorú môžeme poznávať dennodenne i my sami. A vyjadrím to inými slovami, slovami z Mojžišovej piesne: „*Lebo ich skala nie je ako naša Skala...*“ (5. Mojžišova 32:31). V tejto 32. kapitole je niekoľkokrát spomenutá skala. Kapitola hovorí

o tom, že skalou je Hospodin, náš Boh. Či by sme z týchto veršov nepovedali, že skalou, o ktorej sa tu hovorí a ktorá išla za nimi, je sám Pán Ježiš Kristus? (1. Korintským 10:4).

V citovanom 31. verši je uvedený zásadný rozdiel medzi Bohom Izraelského národa, tým živým, pravým Bohom, a medzi božstvami národov, s ktorými sa oni vstupom do zaslúbenej zeme mali stretnúť. Mali vidieť službu týmto božstvám, ktoré však sú tými, ktoré majú ruky, ale neurobia nič. Majú oči, ale nevidia a podobne je to aj s ich ušami. To nie sú živí bohovia. Avšak Izrael mal iného Boha. A to je to, čo i my so žalmistom môžeme vyznať, že náš Boh je iný než všetky tie božstvá, ktorých je vôkol nás neúrekom ako v duchovnej sfére, tak i v tej materiálnej, a je mnoho ľudí, ktorí týmto bohom slúžia.

Ako je to ale s nami? Kam my vchádzame? Do čieho domu my vchádzame vo svojom každodennom chodení? Kam, milý brat a sestra, sme vošli dnes ráno? Kde bolo počuť náš hlas tak, ako v 4. verši piateho žalmu? *Hospodine,*

ráno počuj môj hlas. Ráno Ti predložím svoju vec a budem pozorovať. Príde večer a čo budeme môcť konštatovať, že ako to bolo dnes vlastne v našom živote? Čo u seba nájdeme? Bude tam niečo z toho, čo sme Bohu predložili a on nás vypočul? Alebo budeme musieť konštatovať, že je mnoho vecí, na ktoré sme zabudli, mnoho vecí, ktorých sa nám nedostalo preto, lebo sme o ne nášho nebeského Otca ani neprosili. Otázka teda znie znovu: Kam ráno vchádzam?

Život žalmistu i podľa tohto 5. žalmu vo svojej podstate nie je životom pasivity, ľahostajnosti, či prázdnoty. Je to život aktivít, život chodenia s Bohom, o čom hovoria aj tieto výpovede zo žalmu: „*Počuj moje slová... pozoruj na hlas môjho pokorného volania..., vojdem do tvojho domu... budem sa klaňať... a nech sa radujú všetci...*“ To je mnoho skutočností, ktoré vidíme a nachádzame pri tomto mužovi. Kiežby to tak bolo i pri nás, pri všetkých.

Sústredme sa na myšlienku milosti z ôsmeho verša: „*Ale ja v množstve tvojej milosti vojdem do tvojho domu...*“ Apoštol Pavol vyznal krásnu skutočnosť, ktorá by nám mala byť blízka a mali by sme si ju pripomínať, že *len z milosti Božej som, čo som*. Pripomínajme si stále, že milosťou Božou sme spasení. Ona nám umožňuje, aby sme pristupovali *so smelou dôverou k trónu milosti* (Židom 4:16). Avšak je tu ešte niečo oveľa hlbšie a vzácnejšie. Je to vyjadrené samotnými slovami Pána Ježiša Krista, ktorý hovorí o konečnom ciele našej viery, keď hovorí o Otcovom dome. Najprv však krátka poznámka k tomu, že pred nebeského Otca sa nedá prichádzať hocikáким spôsobom.

Pre ilustráciu pripomeniem dobre známy príbeh z Lukáša 15. kapitoly, v ktorom sa píše o márnoträtom synovi. Vieme, aký bol. Vieme, čo urobil, ale teraz nás zaujíma skutočnosť, keď hovorí o otcovom dome. Žiaľ, až vtedy, keď sa vo svojom živote dostal až na dno, keď, ako je napísané v Písme, si žiadal, aby mohol naplniť svoje brucho mlátom, pokrmom, ktoré žrali svine, ale ani toho sa mu nedostávalo, si spomenul na otcov dom. Vtedy zatúžil po otcovom dome: „*No, potom vstúpil do seba a povedal: Kol'ko nájomníkov môjho otca má hojnosť chleba, a ja tu hyniem hladom!*“ (verš 17). Táto myšlienka – a verím, že to nebol len telesný, fyzický hlad, ale bolo to uvedomovanie si mnohých duševných a hlavne, snád' povieme už duchovných skutočností, ho vedie k tomu, aby vo svojom srdci učinil veľmi dôležité rozhodnutie: „*Vstanem a pôjdem k svojmu otcovi...*“ (verš 18). Avšak len ísť k otcovi by bolo málo. Vo svojom srdci má oveľa viac: „*... a poviem mu: Otče, zhrešil som proti nebu i pred tebou a už viacej nie som hoden volať sa tvojím synom...*“ (verše 18-19). Toto je podstata skutočnosti tohto príbehu a zmysel toho, o čom tu hovoríme. Nie hocijako sa dá pristúpiť k Otcovi a vojsť do Otcovho domu. To podstatné v tomto príbehu je, že vyznáva svoj hriech, svoju vinu a vyznáva svoju nehodnosť. Reakciu otca márnoträtého syna určite dobre poznáme. Uviedol ho do svojho domu, vystrojil hostinu, dal mu vzácne veci, o ktorých sa tomuto synovi, keď žil v biede a v chudobe, zrejme ani len nesnívalo.

Teraz si pripomenieme to, čo som už naznačil, čo sa dotýka aj nás a aj dnes. Je to spojené s Božou milosťou, ktorou sme spasení. Je to pripravený vchod a cesta do

Otcovho domu, ako o tom hovorí náš Pán: „V dome môjho Otca je mnoho príbytkov; keby nebolo tak, povedal by som vám to, pretože vám idem pripraviť miesto a keď odídem a pripravím vám miesto, prídem zase a poberiem si vás k sebe, aby ste tam, kde som ja, aj vy boli“ (Ján 14:2-3).

Drahí moji, Syn patrí do Otcovho domu a Pán Ježiš v tomto dome bol, prišiel na tento svet, ale zostal s domom spojený a tam znovu aj je – pripravuje tam miesta pre nás. Svojou smrťou na Golgote položil základ tejto vzácnnej skutočnosti, aby sme tam, kde je on, boli

aj my, v Otcovom dome. Byť tam nie je možné pre nikoho a nijakým iným spôsobom, ale len na základe prijatej Božej milosti, v prijatí osoby a diela Pána Ježiša Krista. To je cesta, ktorou sme my mnohí prešli a to je spôsob, ktorý sme prijali. Sme Bohu za to vďační a určite túžime po tom, aby ešte mnohá duša našla túto cestu a tento spôsob dostať sa do prítomnosti Boha ako Otca, dostať sa do jeho, Otcovho domu.

Kým tá vzácna chvíľa odchodu k Pánovi a do Otcovho domu príde, pripomínajme si posledný verš z 23. žalmu:

*„Áno, len dobré a milosť ma budú sledovať po všetky dni môjho života,
a budem bývať v dome Hospodinovom dlhé časy.“*

Vladimír Azor

Musíme sa očisťovať, lebo sme určení na ušľachtilé ciele

*A vo veľkom dome nie sú len samé zlaté nádoby a strieborné,
ale aj drevené a hlinené, a to jedny na česť a jedny na nečesť.
Keby sa teda niekto vyčistil od toho, bude nádobou na česť, posvätenou,
užitočnou hospodárovi, pripravenou ku každému dobrému skutku.*

2. Timoteovi 2:20-21

V predchádzajúcich článkoch sme prešli celú 1. kapitolu 2. listu Timoteovi a teraz sa blížíme k záveru 2. kapitoly.^{A)} Apoštol Pavol v nich dáva Timoteovi rôzne príkazy a inštrukcie do života a služby a medzi ne vsúva evanjelium.

Vo veršoch 16-18 Pavol varuje Timotea pred ľuďmi, ktorí šíria obecné a prázdne reči a menovite pred Hymenom a Filétom, ktorí čo do pravdy zabľúdili a teraz hovoria, že už bolo vzkriesenie, a prevracajú niektorých vieru. Prirovnávali sme to k tomu, čo hovorí Pavol v 1. Korintským, v 15. kapitole. Tam píše

o tom, že niektorí tvrdili, že vzkriesenie vôbec nebude a šírili o vzkriesení takéto nepravdy – dokonca sa niektorí na ne dali nachytať. Lenže Boh má pevný základ, a tým pevným Božím základom je Cirkev: „Ale pevný základ Boží stojí a má túto pečat': Pán zná tých, ktorí sú jeho, a: Nech odstúpi od nepravosti každý, kto menuje meno Kristovo!“ (verš 19).

Tí, ktorí menujú meno Kristovo sú tí, ktorí patria jemu, ktorí patria do Cirkvi, do Kristovho Tela. Títo sú, ako uvádza 19. verš, pevným Božím základom majúcim pečat'.

To sú jednotliví ľudia, ktorí sú obrátení, ktorí sú povolani. Z hriešnikov sa stali svätí. Ako? Tak, že ich Boh očistil skrze obeť svojho Syna. Očistení krvou Ježiša Krista tvoria pevný Boží základ a každý z nich má pečať. Pečať je dôkazom toho, že sme Božím vlastníctvom. Každý veriaci v evanjelium Ježiša Krista je zapečatený Svätým Duchom a to je tá Božia pečať, ktorá je potvrdením pravosti. Keď človek uverí v evanjelium, vstupuje do vzťahu s Bohom, pozná Boha a Boh pozná jeho (Galatským 4:8-9).

Pečať, ktorou je každé Božie dieťa zapečatené, znamená dve skutočnosti. Predovšetkým znamená, že Pán Ježiš pozná každého jedného, vie, kto je jeho, kto mu patrí. A ďalej znamená, že každý, kto mu patrí, odstupuje od každej nepravosti. Odstupuje od hriechu a ženie sa za posvätením. Nechce mať vo svojom živote hriech a akúkoľvek nepravosť. To, čo robil v starom živote, na to nechce ani pomyslieť. Obracia sa tomu chrbtom, uteká preč od starého spôsobu života. Toto je znak, prejav, dôsledok toho, že patríme Pánovi, že už nechceme, čo nás v minulosti charakterizovalo ako hriešnych, ako vzbúrencov, ako tých, čo nenávidia Boha. Čiže tí, ktorí patríme Pánovi Ježišovi Kristovi, máme dva znaky, dve znamenia: *Pán nás pozná a odstupujeme od nepravosti.*

V napojení na tieto verše apoštol Pavol pokračuje veršami 20 a 21, v ktorých hovorí o veľkom dome a nádobách, ktoré sa v ňom nachádzajú: *„A vo veľkom dome nie sú len samé zlaté nádoby a strieborné, ale aj drevené a hlinené, a to jedny na česť a jedny na nečesť. Keby sa teda niekto vyčistil od toho, bude*

nádobou na česť, posvätenou, užitočnou hospodárovi, prihotovenou ku každému dobrému skutku.“ Teraz potrebujeme rozoznať a porozumieť, čo sú to tie nádoby a čo je to ten veľký dom.

Pavlova inštrukcia vo veršoch 16-18 je, že máme odstupovať od prázdnych rečí, odstúpiť od nepravosti ^{A(d)-e}. Potom spomína veľký dom a v ňom nádoby (verš 20). Z verša 21 je však už zrejmé, že nádoby predstavujú ľudí.

Pavol pripodobňuje ľudí k nádobám, ktoré sa majú vyčistiť. Niektoré z nich sú totiž znečistené. *A keby sa niekto vyčistil... Od čoho? Od toho, že nie je nádobou na česť.* Keďže je tu napísané: „Keby sa niekto vyčistil, bude nádobou na česť“, znamená to, že bol nádobou na nečesť. Je nádobou patriacou do veľkého domu, ale nie je nádobou užitočnou hospodárovi, lebo je znečistený. Aby sme sa očistili, potrebujeme vedieť, čo je tým domom a o akých ľuďoch to Pavol hovorí.

Niektorí vysvetľujú tieto verše, že tým domom je cirkev a že v cirkvi sú spasení a nespasení ľudia. Ale skúsime sa na to pozrieť trochu inými očami. Som presvedčený, že tieto verše nehovoria o ľuďoch, z ktorých by jedni mali byť povolani byť nádobami na česť a jedni by mali byť nádobami na nečesť. To, čo tieto verše hovoria je, že všetci sme povolani byť nádobami na česť. Sme povolani byť užitoční. A to hovorím preto, že to je kontext Písma. Kontext Písma ukazuje, na čo sme povolani, keď sme uverili v Krista. Načítajme si 1. Petrov list 2:9. Peter tam píše: *„Ale vy ste vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud, určený byť Božím vlastníctvom, aby ste zvestovali*

cnosti toho, ktorý vás povolal zo tmy do svojho predivného svetla“.

Peter píše veriacim v Pána Ježiša Krista. Píše vyvoleným pútnikom do jednotlivých miest v Malej Ázii (dnešné Turecko; pozri verš 1:1). Nepíše len jednému človeku. Nepíše len vedeniu zboru. Píše vyvoleným pútnikom, to znamená všetkým veriacim v Pána a v konečnom dôsledku je jeho list písaný aj pre nás. V 2. verši dodáva účel povolania: „*vyvoleným podľa predzvedenia Boha Otca v posvätení Ducha k poslušnosti a k pokropeniu krvou Ježiša Krista...*“ Nech nám neunikne to, čo je tu napísané: *vyvoleným, podľa predzvedenia Otca a v posvätení Ducha k poslušnosti*. Ešte raz to zopakujem: *v posvätení Ducha k poslušnosti*. K tomu sme boli povolaní. A ten úplný klenot, k čomu sme povolaní, je: „*vy ste vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud, určený byť Božím vlastníctvom*“ (1. Petrov 2:9). Je to úžasná vec! Patriť k ľudu, ktorý je *určený byť Božím vlastníctvom*. Čo viac môže človek v živote chcieť?

Čo lepšie na tomto svete môže byť, ako byť určený patriť Bohu, byť jeho vlastníctvom? A to je tá pečať, o ktorej sme hovorili na začiatku. Pečať znamená byť Božím vlastníctvom, kráľovským kňazstvom. Peter na toto upozorňuje všetkých veriacich v evanjelium Ježiša Krista. Každý, kto prijal Krista, kto v neho uveril, stáva sa Božím vlastníctvom, aby zvestoval jeho cnosti, aby zvestoval evanjelium. Sme povolaní na ušľachtilé ciele. To je výsada pre nás – byť kráľovské kňazstvo. Máme prístup k Bohu. Priamy prístup k Bohu pre zásluhy Pána Ježiša Krista, ktorý keď

zomieral na kríži, dal svoju dušu, svoj život ako výkupné za nás.

Boh jeho obeť na kríži prijal a potvrdil. Opona v chráme sa roztrhla od hora dole. To urobil Boh, a tým umožnil vstup do svätyne svätých, kam mohli v Starej zmluve prichádzať iba kňazi, ktorí boli na to určení. Dnes do svätyne svätých môžeme vstúpiť všetci, ktorí sme uverili v Pána Ježiša Krista. Máme otvorený vchod do svätyne v krvi Ježiša Krista: „*ktorý to vchod nám vysvätil ako cestu novú a živú cez oponu, to jest cez svoje telo*“ (Židom 10:20).

Takže verše 20-21 z 2. listu Timoteovi, 2. kapitoly, hovoria o tom, že všetci, ktorí patríme do veľkého domu, máme byť posvätnými nádobami užitočnými pre hospodára. Užitoční na to, aby sme zvestovali evanjelium. Užitoční na to, aby sme zvestovali cnosti toho, ktorý nás povolal z tmy do svetla.

O nádobách Pavol hovorí aj v Liste Rímskym v 9. kapitole a veršoch 11-24. Tam je písané o *nádobách hnevu* pripravených na záhubu a *nádobách milosrdenstva* prihotovených na slávu (verše 22-23). To sú ale nádoby v úplne inom zmysle ako nádoby z 2. listu Timoteovi 2:20-21.

Pavol, keď píše Timoteovi, píše o tom, ako sa treba správať v Cirkvi, ktorá je tým veľkým domom, domom Božím. O tomto dome sa píše aj v Liste Židom: „*ale Kristus ako Syn nad jeho domom, ktorého domom sme my, ak smelú dôveru a chválu nádeje až do konca pevnú dodržíme*“ (Židom 3:6).

My sme domom Božím, ktorý je vystavaný Pánom Ježišom Kristom, Božím Synom. Kristus je ten základný kameň, uholný kameň, na ktorom stojí celá stav-

ba. Vybudovaní sme na tomto základe, ktorý ďalej budovali apoštoli a proroci. Na základe apoštolov a prorokov stojí celá táto Božia stavba a Kristus je jej uholnou skalou a zároveň je aj nad touto stavbou. Apoštol Peter pripomína v 1. Petrovom liste 2:5, že tým domom sme my, ktorí sme uverili: „*i sami sa ako živé kamene buduj(e)te, duchovný dom, sväté kňazstvo, obetovať duchovné obeti, príjemné Bohu skrze Ježiša Krista*“.

Opäť duchovný dom, sväté kňazstvo, Cirkev. Čo robíme? Prinášame duchovné obete; obeť chvály. A kde to robíme? Robíme to v Cirkvi. Tu sa obetuje duchovná chvála, sem prichádzame chváliť Boha. Robíme to v Cirkvi tak, že my sme tým Božím domom, ktorého uholným kameňom sa stal Pán Ježiš Kristus. Lenže Pavol píše, že tak, ako sú v dome nádoby na česť, sú aj na nečesť, tak aj v Cirkvi (v dome Božom) je, žiaľ, aj to, že sú nádoby zlaté, strieborné, ale sú aj drevené a hlinené. Ako sme vyššie napísali, neboli sme povolani na to, aby sme boli nádobami hlinenými alebo nádobami na nečesť. Ale boli sme povolani, aby sme patrili do veľkého domu, Božieho domu a boli sme povolani, aby sme boli nádobami na česť. Aby sme zvestovali skutky toho, ktorý nás povolal z tmy do svetla – na ušľachtilé ciele.

Pavol pripodobňuje Cirkev k veľkému domu, v ktorom sa nachádzajú *nádoby určené na vznešené, ušľachtilé ciele*. A takými nádobami máme byť všetci patriaci do veľkého domu. Vznesenými pre Boha, aby si nás Boh vedel používať, aby sme boli užitoční pre Cirkev vo vnútri a užitoční aj pre tých vonku, kde treba ukázať, že sme iní, že sme určení pre spravodlivosť, pokoj, lásku, a aby

bolo vidieť našu vieru. Ale prečo je to v Cirkvi tak, že treba napomínať, karhať, upravovať, keď sme všetci povolani byť zlatými a striebornými nádobami určenými na vznešené ciele? Prečo je to tak, že niekto môže byť znečistený?

Smutné pri tom je to, že znečistenie si zapríčiňujeme sami. Boh nás očistil, umyl svojím slovom a krvou svojho Syna, ale sme to my sami, ktorí sa potom znečisťujeme – svoju myseľ a srdce. V tomto liste Timoteovi Pavol konkrétne upozorňuje na to, aby sme odstúpili od nepravostí, ktorých sa, žiaľ, aj ako Božie deti dopúšťame. Upozorňuje nás, aby sme sa vyhli obecným a prázdny m rečiam, aby sme sa neškriepili o slová, čo nie je na nič užitočné a je to len na skazu. Všetky tieto menované veci nám nepomáhajú a nemajú v našich životoch existovať. Máme odstúpiť od nepravdy, a aj od toho človeka, ktorý šíri nepravdu. Máme od neho odstúpiť, nepočúvať ho, aby sme sa nepravdou nenakazili, lebo to by prevracalo našu vieru, ako sme písali v predchádzajúcich článkoch.

To, čo nás môže v dnešnom svete pohltiť, obsadiť myseľ, vziať srdce a zanečistiť, je predovšetkým všeobecne prístupný internet a sociálne siete. Tieto zdroje vo veľkej miere predkladajú veci, ktoré nás neposvätia ani nevzdelávajú, ale naopak, znečisťujú nás. Ak sa im poddáme, okrádajú nás o čas a o vzťah k Bohu.

Musíme si dávať pozor, aby sme vecami sveta neboli pohltení a naša myseľ a srdce neboli nimi obsadené. Ale ako zistíme, či sa nám to už nestalo? Sú symptómy, prejavy, ktoré nám to napovedia. Poukážeme na niektoré z nich.

Takýto človek, takáto nádoba sa vyhýba modlitbe. Modlí sa veľmi málo

alebo len povrchno, alebo vôbec nie. Alebo sa modlí, ale jeho myseľ je inde – modlí sa akoby iba z povinnosti.

Vyhýba sa čítaniu Písma. Božie slovo ho prestáva potešovať a naplňovať. Určite všetci dobre vieme, určite máme tú skúsenosť, že keď sme sa obrátili, utekali sme k Písmu. Sýtili a naplňovali sme sa Božím slovom. Ale keď si zahltím myseľ inými vecami, už ma to k Písmu neťahá. Božie slovo ma už tak nepriťahuje ako na začiatku života s Bohom.

Taký človek sa vyhýba službe v cirkvi, ale aj všeobecne službe evanjelia. Vyhýba sa slúžiť slovom, vyhýba sa vyučovať, a to preto, lebo nemá čo priniesť, keď nie je plnený Božím slovom. Máme zvestovať evanjelium a činiť učeníkov. Máme ich vyučovať Božím pravdám, lebo naša viera je z počutia Božieho slova. Ten príkaz máme od Pána Ježiša Krista (Matúš 28:19). Sami sa máme vyučovať a byť schopní učiť iných, aby sme vedeli, čo je pravda a čo pravda nie je, a tiež to, ako sa správať či v Cirkvi, či vonku. Čo podržať a čo pustiť. Máme vedieť, čo je užitočné pre nás a čo nie, čo nás znečisťuje a od čoho sa máme očistiť, ak sme sa už znečistili.

Takýmto veriacim chýba prvá láska. Keď sme uverili, každému sme chceli hovoriť o svojom obrátení. Každému sme chceli zvestovať Kristovu spravodlivosť a priniesť svedectvo, ako nás zachránil. Ale keď sa znečisťujeme vecami, ktoré sú vo svete, robí nás to nepoužiteľnými, pretože sa vytráca Božia láska z našich srdiec. A pritom, Božia láska je pre nás taká prepotrebná. Je prepotrebné byť a zostávať v Otcovej láske. Apoštol Ján v 1. liste Jána 2:15 píše: „*Nemilujte svet ani veci, ktoré sú na svete. Keď niekto*

miluje svet, nie je v ňom lásky Otcovej.“ A to je to, čo sa deje. Veci zo sveta nás oberajú o Božiu lásku.

Už podľa týchto spomenutých skutočností môžeme rozumieť tomu, že aj Božia vyvolená nádoba sa môže znečistiť a stať sa neužitočnou. Tiež môžeme rozumieť, prečo sú listy apoštolov plné napomínania a úprav. Takže je možné, že sa človek patriaci Pánovi znesväť. Predobraz tohto stavu nachádzame v Starej zmluve. Tam sa ľudia znesväcovali aj telesným spôsobom. Mojžišov zákon hovoril o veciach, ktoré sú čisté a nečisté. Človek, ktorý sa dotkol nečistých vecí, sa znesvätil, sám sa stal nečistým, a tým nemal podiel na svätých veciach. Je to uvedené napríklad v 3. Mojžišovej 22:4-7. Človek, ktorý sa znečistil, musel vykonať určitý obrad, aby bol očistený a mohol mať podiel na svätých veciach.

Aj dnes je to tak. Keď sa znečisťujeme vecami zo sveta, sme jednoducho znečistení a nie sme použiteľní na Božie veci. Nie sme užitočnou, posvätenou nádobou hospodárovi. Nie sme použiteľní na to, aby sme konali skutky alebo ohlasovali cnosti toho, ktorý nás povolal z tmy do svojho svetla.

Musíme sa očistiť, samozrejme duchovne, a to od všetkých vecí zo sveta, ktorými sme sa znečistili. Otázka je, ako sa očistiť? Rada apoštola Jána je stručná, ale jasná: *prísť k Pánovi a vyznať svoj hriech*. Lebo: „*Keď vyznávame svoje hriechy, verný je a spravodlivý, aby nám odpustil hriechy a očistil nás od každej nepravosti.*“ (1. Jánov 1:9)

Lejšie však je znečisteniu predchádzať. K tomu vedie Pavol Timotea v ďalších veršoch: „*Ale pred žiadosťami mladosti utekaj a žeň sa za spravodlivos-*

ťou, vierou, láskou a za pokojom s tými, ktorí vzývajú Pána z čistého srdca." (verš 22). Začneme tým, čo je v tomto verši napísané ako posledné: *„...s tými, ktorí vzývajú Pána z čistého srdca“.*

Čo je dôležité? V prvom rade byť v spoločenstve veriacich. Byť v spoločenstve, byť medzi tými, ktorí sa ženú za spravodlivosťou, vierou, láskou. Zdržiať sa tam, kde nie sú márne, bezbožné, prázdne či obecné reči. Kde nie sú hádky, ale kde sa hovorí o svätých veciach. Kde sa zvestuje Božie slovo, ktoré vzdeláva a buduje. Kde počuť modlitbu a Božiu chválu. Čiže, prvoradé je mať spoločenstvo s bratmi a sestrami v Kristovi. Tam môžeme počuť, dozvedieť sa, čo je pravda a čo pravda nie je.

Máme utekať pred žiadosťami. Prečo pred žiadosťami? Lebo, ako píše Jakub, žiadosť plodí hriech a hriech, keď je vykonaný, plodí smrť. Musíme si dávať pozor na žiadosť, nech je akákoľvek! Žiadosť očí, žiadosť tela a nech je to čokoľvek iné, ktoré je zlou žiadosťou.

Máme odstúpiť od nepravosti a utekať od žiadostí. Žiadosť je len maličký kúsok od toho, aby sme boli v hriechu. Utekať od žiadosti, odstúpiť od nepravosti a hnať sa za spravodlivosťou. Tieto veci sú naše posvätenie. Čo znamená hnať sa za spravodlivosťou? Neprivoliť, keď nás niekto navádza na zlé. Len takýto maličký podvod urobí, keď to sa nikto nedozvie a nikomu to ani neublíži. Iba malý podvod! Človeče, a ty nevieš, že Boh to vidí? Hoci by to aj nikomu neublížilo, tak Boh vidí, že sa znečisťuješ, že nekonáš to, čo je spravodlivé.

Máme sa hnať za vierou. Viera je spoliehanie sa na Boha. Viera v Boha

ako spoliehanie sa na neho v tom, že nám pomôže v každej situácii.

Máme sa hnať za láskou. Potrebuje mať Božiu lásku, aby sme ju pri zvestovaní evanjelia vedeli prejavovať bližným.

Máme sa hnať za pokojom, aby to nebolo tak, že sa pre všetko hádame. Aby to nebolo tak, ako Pavol píše v 14. verši: *„aby sa neškriepili o slová, čo nie je na nič užitočné“.* Škriepky neprinášajú pokoj, ale je to na skazu tým, ktorí to počujú. A v 24. verši tiež hovorí, že *Pánov sluha sa nemá vadit'.* Pavlov príkaz znie: *„Stíhajte pokoj so všetkými a posvätenie, bez ktorého nikto neuvidí Pána.“* (Židom 12:14)

Chápeme, aké dôležité sú pokoj a posvätenie? Ak u nás nie sú prítomné, môže to mať fatálne následky pre náš život. Okrem toho, máme dozerat' nielen na seba, ale aj jedni na druhých: *„dozerajúc, aby niekto nezaostával od milosti Božej, aby nevyrástol nejaký koreň horkosti a nenarobil nepokoj a trápenia, a boli by ním poškrvení mnohí“* (verš Židom 12:15). Vyrastie koreň horkosti – a mnohí sa tým poškrvnia. Takže je možné, že sa kresťan, nové stvorenie v Kristovi, poškrvni. To nie je o tom, že v cirkevnom spoločenstve sú obrátení a neobrátení ľudia, ale o tom, že aj nové stvorenie sa môže poškrvniť. Preto Pavlova inštrukcia Timoteovi *bláznivé a nerozumné otázky odbi vedia, že plodia zvady* (verš 23). Keď chceme mať pokoj a posvätenie, tak sa bláznivými a nerozumnými otázkami vôbec nemáme zaoberať, ale ich jednoducho odbiť. To, čo má charakterizovať služobníkov Pána, je uvedené vo verši 24: *„A sluha Pánov sa nemá vadit', ale má byť prívětivý ku všetkým, schopný učiť a zniest' i zlé“.*

Čiže máme dozerat' na čistotu v spo-
ločenstve, aby nikto nebol znečiste-
ný. Máme dozerat' na učenie Božím
pravdám, aby nikto nezablúdil od Božej
pravdy. Máme dozerat', aby nevyrástol
koreň horkosti, aby sa ním ktokoľvek
z nás neznečistil. A keď sa to niekomu
stane, máme naprávať v krotkej tichosti.
V krotkej tichosti karhať, naprávať tých,
*ktorí sa protivia, ak by im azda Boh dal
pokánie poznať pravdu* (verš 25).

Pretože keď niekto zabľúdi od prav-
dy, keď sa zamotá do nesvätých vecí
či učením alebo skutkami, cieľom je
priviesť ho späť k Božej milosti. V trpez-
livosti a láske ho priviesť späť k pravde,
od ktorej odišiel. S nádejou, že Boh
mu dá porozumenie stavu, v ktorom

sa nachádza a pokánie vrátiť sa späť
k pravde, lebo sa zamotal do satanových
nástrah a konal jeho vôľu. „*Aby zase vy-
triezveli a vymanili sa z osídla diablovho,
ktorí sú lapaní od neho robiť jeho vôľu*“
(verš 26).

Záverecné verše 2. kapitoly vysvet-
ľujú, že je možné, že kresťan padne do
satanovej pasce a potom koná jeho vôľu.
A tak, keď je niekto diablom lapaný,
modlime sa za takého človeka. Trpezlivo
a s láskou ho naprávajme a vyučujme,
aby vytriezvel, aby sa vymanil z diablov-
ho osídla, aby nekonal jeho vôľu. Aby sa
očistil a bol potom nádobou na česť tak,
ako sme boli povolani: byť nádobami na
česť a úžitok nášmu Bohu.

Vladimír Šuplata

Poznámka redakcie

Autorove predchádzajúce články na texty apoštola Pavla z 2. listu Timoteovi sú
publikované v časopise *Solas* nasledovne:

- A) a) *Úloha každého veriaceho v Krista*, *Solas* číslo 47, leto 2020, str. 12
- b) *Nehanbí sa za evanjelium*, *Solas* číslo 48, jeseň 2020, str. 38
- c) *Mocniet' v Kristovej milosti*, *Solas* číslo 49, zima 2020, str. 23
- d) *Vyhýbaj sa prázdny rečiam*, *Solas* číslo 50, jar 2021, str. 25
- e) *Vzkriesenie z mŕtvych*, *Solas* číslo 50, str. 30

Božia vôľa pre Krista

Potom vyšiel Ježiš i jeho učeníci do mestečiek Cezáree Filipovej.

*A na ceste sa pýtal svojich učeníkov a riekol im: Čo hovoria ľudia o mne, že kto som
ja? A oni mu odpovedali: Jedni hovoria, že si ty Ján Krstiteľ, iní, že Eliáš, a zase iní, že
jeden z prorokov. A on sa ich opýtal: A vy čo hovoríte, že kto som ja? A Peter odpo-
vedal a riekol mu: Ty si Kristus! A prihrozil im, aby nikomu nehovorili o ňom. Potom
ich začal učiť, že Syn človeka musí mnoho pretrpieť a byť zavrhnutý od starších, od
najvyšších kňazov a od zákonníkov a byť zabitý a po troch dňoch vstať z mŕtvych.*

Marek 8:27-31

Nastal veľmi dôležitý moment v službe
Pána Ježiša Krista. Vo verši 31 čítame:

„*Potom ich začal učiť, že Syn človeka
musí mnoho pretrpieť... byť zavrhnutý*

... a byť zabitý a vstať z mŕtvych“. V paralelnom texte Matúšovho evanjelia čítame: „Odvtedy začal Ježiš ukazovať svojim učeníkom, že musí odísť do Jeruzalema a mnoho vytrpieť“ atď. „Potom... odvtedy...“ Čo sa stalo, že si Ježiš uvedomil, že nastal okamih, aby svojim učeníkom vysvetlil jeho nadchádzajúce utrpenie? Nuž teda to, vďaka čomu si uvedomil, že dozrel čas, boli slová apoštola Petra po tom, ako sa Ježiš spýtal svojich učeníkov: „A vy čo hovoríte, že kto som ja?“ Peter odpovedal: „Ty si Kristus, Syn živého Boha.“ Nakoniec učeníci pochopili, kým skutočne je ich Pán. S istotou teraz vedeli, že bol oveľa viac ako prorok, dokonca viac ako najväčší prorok, ktorý kedy žil. Nie, teraz boli presvedčení, že tento muž, s ktorým žili posledné tri roky, nebol nikým iným ako zaslúbeným Mesiašom, Synom Božím.

Pravdou je, že Ježiš predtým už nepriamo naznačil, že podstúpi utrpenie, avšak teraz učeníkom predstavil jasnejšie šokujúcu skutočnosť, že ich milovaný Pán bude trpieť a zomrie rukami bezbožných mužov. Táto správa bola zdrvivá o to viac, že za jeho smrť budú zodpovední starší, veľkňazi a učители zákona. Starší boli občianski vládcovia, veľkňazi, náboženski vládcovia, učители zákona, morálni vládcovia. Stručne povedané, všetci nositelia moci v Jeruzaleme sa chystali zabiť ich Majstra.

Chcel by som však, aby sme spolu uvažovali ani nie tak o šokujúcej povahe Ježišovho odhalenia učeníkom, ako o tom drobnom slove „musí“. Ježiš povedal: „Syn človeka musí mnoho pretrpieť a byť zavrhnutý od starších, od najvyšších

kňazov a od zákonníkov a (musí) byť zabitý a po troch dňoch vstať z mŕtvych. Prečo Ježiš predstavil tieto pravdy ako nevyhnutnosť a neodvratnosť? Bolo to preto, lebo videl seba ako nešťastnú obeť ľudských úkladov? Mohol predvídať, že vo svetle narastajúceho odporu a nenávisti voči nemu zo strany autorít bude smrť nevyhnutným koncom? Bol ako človek chytený do pasce, z ktorej sa nedá uniknúť? Nie, toto vôbec nebol ten prípad.

Chcem vám ukázať dva úzko spojené dôvody, prečo Ježiš použil slovo „musí“ vo vzťahu k svojmu umučeniu a smrti. Považujme nad slovami apoštola Petra, ktoré povedal v deň Letníc, keď kázal zástupom o udalostiach, ktoré sa stali krátko predtým. „Ježiša Nazaretského... vydaného na základe určeného Božieho zámeru a predvídania, ste rukou zločincov pribili na kríž a zabili.“ Takže keď Ježiš povedal, že tieto veci sa mu „musia“ stať, vyhlásil tým, že je to úmyselný Boží zámer. *Musí* trpieť a zomrieť, pretože Boh určil, že sa to má stať.

Znamená to, že Ježiš bol nejakým spôsobom obeťou vôle jeho Otca? Nie, pretože ten „určený zámer“ bol dohodnutý medzi Otcem a Synom predtým, ako bol stvorený svet. Inými slovami, skutočnosť, že Ježiš bude trpieť a zomrie na kríži, bola vzájomne dohodnutá večnou radou; nebolo to niečo, čo Otec vnútil Synovi. A keď Ježiš povedal v našom texte, že „musí“ trpieť a zomrieť, jednoducho tým vyjadril svoje úplné, dobrovoľné podvolenie sa vôli Otca vo všetkom. Preto Ježiš povedal: „Syn človeka *musí* mnoho pretrpieť a zomrieť.“ Bolo to spoločné

rozhodnutie, ktoré sa udialo medzi Otcou a Synom, a tak bol Syn v úplnej zhode s vôľou Otca.

Toto však vyvoláva otázku, prečo vôbec bolo prijaté takéto rozhodnutie. Prečo sa Otec a Syn rozhodli, že Syn musí zomrieť? Dôvod bol tento: neexistoval iný spôsob, ako by mohli byť muži a ženy zachránení zo svojich hriechov. Prečo sa všetko nemohlo uskutočniť jednoduchším spôsobom? Prečo nemohol Boh len vydať akýsi dekrét o odpustení hriešnikom bez toho, aby zašiel až tak ďaleko, že poslal svojho Syna na svet, aby trpel a zomrel? Boh to nemohol urobiť, pretože je Bohom absolútnej spravodlivosti. Odpustiť ľuďom bez trestu za ich hriech by bolo popretím jeho spravodlivosti, a preto celkom nemožné. Nie, hriech musí byť potrestaný jedným alebo druhým spôsobom. Spôsob, akým sa to malo udiat, bol ten, že Syn mal prísť na svet ako človek a vziať na seba trest za hriechy iných ako ich zástupca. Aby to dosiahol, musel mať podiel na ich ľudskosti a potom niesť ich hriechy. Potom, ako vyniesol ich hriechy, mal byť potrestaný Otcou namiesto nich. Ako Peter napísal v jednom zo svojich listov: „*sám vyniesol naše hriechy na svojom tele na drevo*“. Áno, na kríži Otec odsúdil moje hriechy a hriechy všetkých tých, ktorí veria v osobu jeho Syna. Naše hriechy si zaslúžili peкло a v istom zmysle, zatiaľ čo tam Ježiš visel na kríži, sa večnosť v pekle stlačila do niekoľkých hodín. Iba Pán Ježiš Kris-

tus to mohol urobiť. Žiaden človek, ani dokonalý muž (ak by taký existoval), ani milión dokonalých mužov by nemohlo zmazať jeden hriech. Ale skrze svoju smrť Ježiš, Boží Syn, raz a navždy zmazať hriechy obrovského množstva mužov, žien a detí. Aké úžasné!

A tak sa Ježiš dobrovoľne zaviazal uskutočniť Boží večný plán. Rozhodne vyhlásil: „Musím trpieť a zomrieť“ – vedel, že neexistuje iná cesta na záchranu človeka. Ale všimnite si, že na strane Boha nebola vôbec žiadna povinnosť urobiť čokoľvek pre človeka, keďže to bol človek, ktorý sa vzbúril a ponoril do hriechu. Čo potom viedlo Otca a Syna k rozhodnutiu zachrániť rebelujúcich hriešnikov z ich zúfaleho stavu a priviesť ich späť z pokraja pekla? Bola to láska, nezaslúžená, nepodmienečná láska. „*Lebo tak miloval Boh svet, že svojho jednorodného Syna dal, aby nikto, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život.*“

Drahý priateľ, ako odpovieš na túto lásku? Ak Boží Syn cítil naliehavosť svojej úlohy tak silno, ak ho jeho zmysel pre zodpovednosť a láska k svojmu Otcovi viedli k tomu, aby povedal: „Musím trpieť a zomrieť“, ak ho láska k mužom a ženám doviedla k tomu, aby povedal: „Musím trpieť a zomrieť“, ako odpovieš ty? Zostaneš ľahostajný? Budeš hľadať inú cestu, aby ťa Boh prijal, alebo uveríš v Krista? A tu by som chcel dodať posledné „musíš“. „Musíš“ veriť v Krista, v neho a v neho jediného, aby si bol spasený, pretože ako apoštol Peter povedal:

„A nieto v inom nikom spasenia, lebo ani nieto iného mena pod nebom, ktoré by bolo bývalo dané niekomu medzi ľudmi, v ktorom by sme mali byť spasení.“

Michael Steedman

Syn človeka musí znovu vstať

Keď čelíme náročnej skúške a necítíme sa byť istí sami sebou, je dobré mať niekoho skutočne kompetentného, aby nás zastupoval, teda reprezentoval. Platí to ako v akademickom, tak aj právnom kontexte. Avšak ako si teraz ukážeme, najlepším reprezentantom nás všetkých je Ježiš Kristus, pretože vykonal všetko nevyhnutné pre našu spásu, vykúpenie a záchranu.

*Potom ich začal učiť, že Syn človeka musí mnoho trpieť
a byť zavrhnutý od starších, od najvyšších kňazov a od zákonníkov
a že musí byť zabitý a po troch dňoch vstať z mŕtvych.*

Marek 8:31

V predchádzajúcom článku (*Božia vôľa pre Krista*) sme uvažovali o veľmi významnom okamihu v službe Pána Ježiša Krista. Bol to moment, keď hovoril so svojimi učeníkmi o budúcom utrpení z rúk náboženských vodcov a o svojej následnej smrti. Prečo si vybral práve tento okamih, aby im tieto veci vysvetlil? Z kontextu vidíme, že učeníci tak následne pochopili jeho skutočnú identitu ako zaslúbeného Mesiáša a Božieho Syna. Teraz boli konečne pripravení počuť šokujúcu správu o jeho bezprostredne hroziacom utrpení a smrti. Už sme spolu premýšľali o dôvodoch, prečo Ježiš povedal, že *musí* týmto všetkým prejsť. Videli sme, že k Ježišovmu utrpeniu a smrti muselo dôjsť z dvoch dôvodov: *pretože to bolo predpovedané Svätým písmom* a preto, že *spasenie a vykúpenie človeka záviselo výlučne od Pánovej smrti na kríži*.

Musíme však zvážiť ešte jeden veľmi dôležitý bod, ktorý nájdeme vo verši 31: „*Potom ich začal učiť, že Syn človeka musí... po troch dňoch vstať z mŕtvych.*“ Ježiš na tretí deň musel vstať. Toto je to, čo chcem teraz s vami preskúmať.

Je zaujímavé poznamenať, že keď Ježiš hovoril o svojom nadchádzajúcom ukrižovaní, pri každej príležitosti zároveň spomenul aj svoje vzkriesenie. Prečo bolo vzkriesenie také dôležité? Alebo skôr, prečo bolo jeho vzkriesenie absolútne nevyhnutné? Rovnako ako v prípade jeho smrti, aj jeho vzkriesenie bolo nevyhnutné. Jednak preto, že bolo predpovedané, ale tiež z hľadiska nevyhnutnosti v procese spásy človeka. Chcem však poukázať aj na to, že pre neho *nevstať z mŕtvych* bolo nemožné. Tu je to, čo povedal apoštol Peter vo svojej kázni na deň Letníc, ako je zaznamenané v novozákonnej knihe s názvom *Skutky apoštolov*: „*ktorého Boh vzkriesil oprostiac bolesti smrti, ako aj nebolo možné, aby bol ňou držaný*“ (*Skutky 2:24*).

Prečo to tak ale bolo – že smrť nemohla udržať Ježiša vo svojom zovretí? Chcel by som vám ukázať niekoľko dôvodov. *Poprvé*, ako apoštol Ján napísal vo svojom evanjeliu: „*Pretože ako má Otec život sám v sebe, tak dal aj Synovi, aby mal život sám v sebe.*“ (*Ján 5:26*) V tom istom evanjeliu čítame: „*V ňom bol život*“ (*Ján 1:4*) – a to v tom zmysle,

že jeho život nebol odvodený od nikoho iného – nebol stvorenou bytosťou ako vy a ja. Máme život, pretože nás Boh takto stvoril, ale Ježiš má život sám v sebe. On sám je večný Stvoriteľ, ten, ktorý nemá začiatok ani koniec – ten, ktorý vždy existoval od počiatku. Nielenže má Ježiš život sám v sebe, Písmo hovorí o ňom ako o *Kniežati života*.

Ako by teda mohol byť ten, ktorý vždy existoval, ktorý má život sám v sebe – a sám je *Kniežatom života*, ako by mohol byť premožený zlom? Keď Ježiš poslednýkrát vydýchol na kríži, Satan si myslel, že svojho najväčšieho nepriateľa konečne porazil. Keď Spasiteľa položili do hrobu, diabol bol presvedčený, že zvíťazil a že Ježišovo poslanie sa skončilo neúspechom. No Božie slovo nám hovorí, že Ježiš zomrel (a bol pochovaný), pretože jeho smrť predstavovala alebo reprezentovala trest za hriechy, ktoré vyniesol na kríž – nie však svoje hriechy, ale hriechy sveta. Smrť však nemohla mať posledné slovo. Bolo to úplne nemožné.

Ďalší verš v Jánovom evanjeliu poskytuje vysvetlenie, prečo vlastne Ježiš vstal z mŕtvych. Vo veršoch 17 a 18 čítame: „*Preto ma miluje Otec, že ja kladiem svoju dušu, aby som ju zase vzal. Nikto jej neberie odo mňa, ale ja ju kladiem sám od seba. Mám právo ju položiť a mám právo*

ju zase vziať. To prikázanie som dostal od svojho Otca.“ (Ján 10:17-18) Takže Ježiš, Knieža života, mal moc a autoritu nad svojou vlastnou smrťou a svojím návratom do života. Vzkriesenie Pána Ježiša preto predstavovalo dôkaz (a prejav) jeho moci nad smrťou a životom. Nakoniec nebolo ani možné, aby Ježiš nevstal z mŕtvych, pretože Boh zaslúbil, že jeho telo neutrpí rozklad. V skutočnosti v tej istej pasáži Skutkov apoštolov (ktorú sme preberali predtým) nájdeme tieto slová: „*Nedáš svojmu Svätému vidieť porušenie.*“ (Skutky 13:35)

Zo všetkých dôvodov, ktoré sme spomenuli, bolo pre Ježiša nemožné, aby nevstal z mŕtvych: *po prvé*, v Starom zákone Boh sľúbil, že sa to stane; *po druhé*, pretože Ježiš mal život sám v sebe; *po tretie*, ako Knieža života má moc položiť svoj život a znovu ho vziať; *po štvrté*, pretože Boh zaslúbil, že jeho telo neuvidí rozklad.

Otázka, na ktorú si v tejto chvíli musíme odpovedať je, prečo záleží na tom, či Ježiš vstal z mŕtvych alebo nie? Aký je v tom rozdiel? Nuž, rovnako, ako bolo nevyhnutné, aby Pán zomrel za iných, musel za iných aj vstať. Každý, kto uveril v evanjelium a v to, že Kristus zomrel za jeho hriechy a vstal z mŕtvych, je spasený a jedného dňa vstane z mŕtvych.

Michael Steedman

Život, smrť, vzkriesenie

1. časť

Zdroj života

Lebo ako má Otec život sám v sebe, tak dal aj Synovi, aby mal život sám v sebe

Ján 5:26

Ten, kto má Syna, má život; kto nemá Syna Božieho, nemá života

1. Ján 5:12

V tomto článku sa pozrieme na charakter života, smrti a vzkriesenia. Bližšie sa pozrieme na zdroj života (v prvej časti) a vzkriesenia (v druhej časti). Zamyslíme sa nad Božím plánom pri stvorení a pri spasení a nad plnosťou života, ktorá s týmto plánom súvisí. Preskúmame dôsledky smrti a ako sú pri spasení odstránené. Skúmanie zdroja života nás privedie aj k poznávaniu Božích vlastností a atribútov a k tomu, akú úlohu zohrávajú pri stvorení a pri spasení večný Boží Syn a Boží Duch.

Večný a živý Boh

Boh je večný, existuje nezávisle od tvorstva. Nie je nikým ani ničím zapríčinený. Bytie (existenciu) má sám osebe, je mu vlastné. Je samo-existujúci. Život má sám v sebe. Život je jedným z jeho základných vlastností (atribútov).

Zreteľne to vidíme pri udalosti, keď sa ukázal Mojžišovi z horiaceho kríka a išiel ho poveriť úlohou vyvieť izraelský národ z otroctva v Egypte: „*A Boh riekol Mojžišovi: SOM, KTORÝ SOM. A ďalej riekol: Takto povieš synom Izraelovým: SOM ma poslal k vám*“ (Exodus 3:14). Boh Mojžišovi zjavil svoju identitu, identifikoval sa ako Boh otcov izraelského národa, „Boh Abrahámov, Boh Izákov a Boh Jakobov“ (verš 15). Zároveň mu však zjavil aj svoje vlastné meno „JHVH“, ktoré sa číta zvyčajne ako Jahve či Jehova^{A)} (verš 15). Boh tu výslovne povedal, že Jahve (JHVH) je jeho meno: „*Toto je moje meno na veky, a to je moja pamiat-*

ka z pokolenia na pokolenie“ (verš 15). Boh tu vyjadril, že následné generácie Božieho ľudu si ho majú pamätať pod týmto menom.

Boh sa praotcom izraelského národa zjavil pod menom *Silný Boh všemohúci* („El Šaddaj“). Toto meno vyjadruje Božiu moc a vládu. Boh učiní všetko, čo si zaumieni, a nikto a nič mu v tom nemôže zabrániť. Boh však praotcom nezjavil svoje meno *JHVH* (Jahve/Jehova), toto meno zjavil až Mojžišovi^{B)} (Exodus 6:3).

Mená zvyčajne vyjadrujú nejakú vlastnosť či atribút bytosti. Meno Adam znamená človek, ale aj ľudia (ľudstvo). Meno Abram znamená vysoký (veľký) otec. Toto meno vyjadruje, že Abram bude mať veľké množstvo potomkov. Keď Abrama Boh premenoval na Abraháma, čo znamená otec množstva, tak tým odkryl skutočnosť, že v ňom budú požehnané všetky národy zeme, že Abrahám bude otcom (podľa viery, v du-

chovnom zmysle) všetkých veriacich starozmluvnej i novozmluvnej éry (Rímskym 4. kapitola). Túto funkciu mena vidíme aj pri iných menách. Rovnako aj Božie vlastné meno: JHVH (Jahve, Jehova) vyjadruje dôležitý Boží atribút, jeho samo-existenciu. Keď Boh povie, že jeho meno je „Ja som“, tak tým vyjadruje, že on má bytie sám v sebe, že je večne živý, že zdrojom svojej existencie je on sám. Keď Boh povie, že jeho meno je „Som, ktorý som“, tak tým vyjadruje, že to, aký je, aké sú všetky jeho atribúty, závisí len na ňom. Len on sám zapríčiňuje sám seba a dáva sebe všetky vlastnosti, ktoré má. Zároveň to vyjadruje aj to, že on všetko pôsobí podľa vlastnej vôle a čokoľvek si zmyslí, to aj učiní a to sa stane. Je zvrchovaný vládca. V jeho mene je obrovská nezmerná autorita.

Vidíme to aj pri udalosti, keď povolal Mojžiša z horiaceho kra. Mojžiš sa zdráha a vyhovára, nechce prijať úlohu, ktorou ho Boh poveruje. Má pred tým bázeň, chce sa z toho vyšmyknúť, netrúfa si na to:

„Ale Mojžiš povedal Bohu: Kto som ja, aby som išiel k faraónovi a aby som vyviedol synov Izraelových z Egypta?“ (Exodus 3:11). Mojžišov argument je, že on takejto úlohy nie je hoden, nie je súci či schopný ju vykonať. Formuluje to rečníckou otázkou: „Kto som ja?“ A tu prichádza Božia lekcia. Tu nejde o to, kto je Mojžiš, aké má schopnosti, ale ide o to, kto je Boh, akú má moc a aký má plán, čo sa chystá urobiť. Boh odpovedá na Mojžišovu rečnícku otázku tým, že mu odkrýva a pripomína, kto je on: „Ja som.“ A dodáva, že odteraz bude svojmu ľudu známy pod menom JHVH (Jahve), pretože toto meno vyjadruje

základný Boží atribút samo-existencie a zvrchovanosti: „Ja som.“ Boh ďalej vysvetľuje Mojžišovi, že dielo vyvedenia izraelského ľudu sa podarí nie kvôli Mojžišovým schopnostiam, ale kvôli tomu, že Boh JHVH bude s ním: „... budem s tebou“ (verš 12). Mojžiš bude len prostredníkom Božieho plánu, avšak bude to Božia moc, ktorá dielo zrealizuje. Aby to pochopil aj izraelský národ, káže Boh Mojžišovi, aby im povedal: „SOM ma poslal.“

Stručne si to teraz zhráme

Boh má život sám v sebe, je samo-existujúci, ničím nezapríčený. On je život sám osebe a je aj zdrojom života. Boh má absolútnu a nezávislú vládu nad všetkým. Úplne všetko, čo sa deje, je ním spôsobené priamo alebo nepriamo.

Večný a živý Boží Syn

Večný Boží Syn existuje rovnako ako Večný Boh vo večnosti, nezávisle od tvorstva. Jeho existenciu vo večnosti vyjadruje napríklad začiatok evanjelia Jána: „Na počiatku bolo Slovo a to Slovo bolo u Boha a to Slovo bol Boh. Ten/ to Slovo bol/bolo na počiatku u Boha“ (Ján 1:1-2). Pre nás stvorené bytosti je ťažké až nemožné racionálne pochopiť skutočnosti a súvislosti, ktoré sa týkajú večnosti. Naša myseľ čerpá poznanie zo skúsenosti so stvorenou časnosťou. Boh nám veci týkajúce sa večnosti komunikuje spôsobom, ktorý reflektuje našu skúsenosť z časnosti, aby to bolo pre nás nejako uchopiteľné. Večný Boží Syn je aj Slovo, aj osobný živý Boh zároveň. Existenciu Božieho syna ešte pred stvorením sveta (vo večnosti) poznáme aj z jeho vlastnej výpovede: „Ježiš im

povedal: *Amen, amen vám hovorím, že prv než bol Abrahám, som ja*“ (Ján 8:58). Nepovedal: „Skôr ako bol Abrahám, som bol ja.“ Nepovedal len to, že je dlhovekejší ako Abrahám. Povedal „som ja“, čím potvrdil svoju večnú existenciu nezávislú od stvorenstva. Odkryl, že čo do existencie je rovnako večný ako Boh.

Aj on má rovnako ako Večný Boh život sám v sebe (je samo-existujúci), avšak tento atribút dostal od svojho večného Otca: „*Lebo ako má Otec život sám v sebe, tak dal aj Synovi, aby mal život sám v sebe*“ (Ján 5:26). Židia samozjavujúce výroky Syna človeka, vteleného Božieho Syna, o jeho večnej existencii (o jeho samo-existencii u jeho Boha Otca) pochopili správne, pretože pre ne, pre to, že sa robil rovným Bohu, ho chceli ukameňovať na smrť, pretože odmietli jeho seba-zjavenie sa, ktoré považovali za rúhanie sa hodné smrti.

Večný Boží Syn je zároveň zdrojom života ľudí: „*V ňom bol život, a ten život bol svetlom ľudí*“ (Ján 1:4). To, že Boží syn je zdrojom života, sa týka ako stvorenia, tak aj spasenia.

Stvorenie – zdrojom života je Boh

Všetko živé stvorené, živú dušu, stvoril Boh. „*A Boh riekol: Nech sa hemžia vody hemživými tvory, živou dušou, a vtáctvo nech lieta nad zemou, na tvári nebeskej oblohy. A Boh stvoril tie veľké ryby a všelijakú dušu živú, hýbajúcu sa, ktorými sa hemžia vody, podľa ich druhu, a všelijaké vtáctvo okrydlené podľa jeho druhu*“ (Genezis 1:20-21). „*A Boh riekol: Nech vydá zem živú dušu podľa jej druhu: hovädá a plazy a zemskú zver podľa jej druhu! A bolo tak. A Boh učinil zemskú zver podľa jej druhu i hovädá podľa ich druhu*

i všelijaký zemeplaz podľa jeho druhu“ (Genezis 1:24-25). „*A Boh riekol: Učiniť-me človeka* <Doslovne: Adama. Adam = i človek, i ľudia> *na svoj obraz a podľa svojej podoby... A Boh stvoril človeka na svoj obraz, na obraz Boží ho stvoril, mužské a ženské pohlavie ich stvoril*“ (Genezis 1:26-27).

Prostredníci stvorenia – večný Boží Syn (Slovo) a Svätý Duch

Prostredník stvorenia je večný Boží Syn

Boh stvoril všetko stvorené tak, že povedal, vyriekol slovo, a všetko povedané sa stalo stvorenou realitou (Genezis 1:1-31). Boh teda tvoril „skrze slovo“. Toto slovo je „to Slovo“, ktoré je prostredníkom stvorenia: „... *ktorého* (večného Božieho Syna) *ustanovil za dediča všetkého, skrze ktorého učinil aj svety/veky*“ (Židom 1:2). Všetko tvorstvo je stvorené vo večnom Božom Synovi a skrze neho: „... *lebo v ňom je stvorené všetko, všetko, čo je v nebesiach i čo je na zemi, viditeľné i neviditeľné, bud' tróny bud' panstvá bud' kniežatstvá bud' vrchnosti, to všetko je stvorené skrze neho a cieľom neho, a on je predto všetkým, a všetko v ňom povstalo a stojí*“ (Kolosenským 1:16-17). On zároveň všetko stvorené udržuje pri existencii.

Zdrojom života pri stvorení je večný Boží Syn (ako prostredník stvorenia)

Večný Boží Syn je prostredníkom všetkého stvorenia a on je zdrojom života všetkého živého aj ľudí: „*Na počiatku bolo Slovo a to Slovo bolo u Boha a to Slovo bol Boh. Ten, to Slovo bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho, a bez neho nepovstalo ani jedno z toho, čo povstalo. V ňom bol život, a ten život bol svetlom ľudí*“ (Ján 1:1-4).

Zdrojom života pri stvorení je Svätý Duch (ako prostredník stvorenia)

Pri stvorení sveta vidíme prítomnosť Božieho Ducha a jeho úlohu: „... a *tma bola nad priepastou, a Duch Boží sa oživujúci*^{D)} *vznášal nad vodami*“ (Genezis 1:2). Boží Duch je prítomný pri stvorení a pôsobí oživujúco. Živé tvory, ktoré dýchajú a nazývajú sa „živá duša“, stvoril Boh tak, že do neživého materiálneho tela, ktoré sám utvoril, vdýchol život, vdýchol „dych života“: „*A Boh Jahve utvoril Adama, človeka, vezmúc prach zo zeme a vdýchol do jeho nozdier dych života, a človek sa stal živou dušou*“ (Genezis 2:7). *Dych života* je tesne prepojený s *duchom života* a dáva ho Boh prostredníctvom svojho Ducha. Prepojenie *dychu života* a *ducha života* vidíme vo verši Genezis 7:22, ktorý opisuje smrť všetkého živého, čo žilo na súši, v dôsledku potopy ako Božieho súdu. „Všetko živé“ je tam opísané výrazom „všetko, čo malo *dych ducha života* vo svojich nozdrách.“^{E)} Všetko živé, čo dýcha, má v sebe život preto, lebo mu Boh vdýchol dych života. Všetko, čo žije a dýcha, žije preto, lebo dostalo od Boha ducha života. Tento duch života pochádza od Božieho Ducha. Môžeme to zreteľne vidieť napríklad vo vyznaniach Jába: „... že tak iste, dokiaľ len bude vo mne *dych môjho života a duch Boha v mojich nozdrách*“ (Jób 27:3), alebo „*Duch silného Boha ma učinil a dych Všemohúceho mi dal život*“ (Jób 33:4).

Strom života

Božím plánom pre stvoreného človeka je *plnosť života*, ktorý dostal pri stvorení od večného Boha skrze večného Božieho Syna a skrze večného Božieho Ducha, a vládnutie nad celým zemským

tvorstvom v dokonalej poslušnosti jeho Bohu Stvoriteľovi a v plnom spoločenstve s jeho Bohom. Táto *plnosť života* sa mala realizovať v životnom priestore (prostredí) rajskej záhrady. Súčasťou tejto plnosti života bolo osobné spoločenstvo s Bohom Stvoriteľom, ktoré sa realizovalo v rajskej záhrade (Genezis 3:8). A súčasťou plnosti života bolo aj jedenie zo stromu života: „*A Boh Jahve vysadil záhradu čiže raj v Édene, od východu, a tam postavil človeka, ktorého utvoril. A Boh Jahve dal, aby vyrástol zo zeme všelijaký strom žiadúci na pohľad a ovocím dobrý na jedenie, a strom života prostred raja, ako aj strom vedenia dobrého i zlého*“ (Genezis 2:8-9).

Je zaujímavé, že okrem toho, že zdrojom života človeka je Boh sám (Boh Otec, Boh Syn, Boží Duch), aj *stvorený rajskej strom života* nejakým spôsobom plní funkciu zdroja života (má sprostredkujúcu funkciu). Stvorený človek je *zemský človek* žijúci v materiálnom fyzickom tele a je *nesmrteľný*, pretože smrť pred pádom neexistovala. Akú funkciu teda plní strom života? Písmo to priamo nevysvetľuje. Môžeme však usudzovať, že ak by (hypoteticky) nedošlo k pádu, smrti a zamedzeniu prístupu k stromu života, pokračujúce jedenie zo stromu života by (nejakým spôsobom) viedlo k oslávenej večnej existencii. Takáto dedukcia (špekulácia) však nijako nie je dôležitá a nepotrebujeme sa ňou zaoberať, pretože k pádu došlo.

Smrť

Neposlušnosť človeka, ľudská vzbura, pád (Genezis 3:1-24), prestúpenie príkázania o nejedení zo stromu poznania dobrého a zlého (Genezis 2:16-17), mali za následok Boží trest a kliatbu. Súčasťou tohto trestu bol príchod smrti

a porušenia do celého zemskeho tvorstva. Smrť zničila ten život, ktorý Boh stvoril. Súčasťou tohto trestu bolo aj zamedzenie prístupu k stromu života.

Zamedzený prístup k stromu života

Dôvod, pre ktorý Boh vyhnal človeka z raja a zamedzil mu prístup k stromu života, bol ten, aby *padlý človek* nemohol žiť na veky: „*Vtedy povedal Boh Jahve: Hľa, človek sa stal ako jeden z nás, aby vedel dobré i zlé. A tak teraz, aby nevystrel svojej ruky a nevezal ešte aj zo stromu života a nejedol, a žil by potom na veky, vyžeňte ho! A Boh Jahve ho poslal preč z raja, zo záhrady Édena, aby obrábal zem, z ktorej bol vzatý. A vyhnal človeka a osadil cherubínov od východnej strany záhrady Édena, a to s plamenným mečom plápolajúcim strážiť cestu ku stromu života*“ (Genezis 3:22-24). Z tohto textu spoznáваме, že strom života plnil nejakú úlohu v tom, aby človek mal večný život.

Spása – návrat do večného života – vzkriesenie a prístup k stromu života

Pôvodný Boží plán pri stvorení bol, aby človek žil večne v plnosti života a v osobnom spoločenstve so svojím Bohom Stvoriteľom. Ľudský pád tento zámer zničil. Obnovenie tohto pôvodného plánu^{F)} si vyžaduje spasenie, ktoré musí obsahovať vyriešenie/odstránenie smrti, ktorá je prekážkou života, a zároveň aj návrat k stromu života.

Návrat k stromu života

Po páde a vyhnaní človeka z rajskej záhrady už nie je možný život v tej podobe a plnosti, ako človek život poznal a žil v rajskej záhrade. Človek stratil to Božie zaopatrenie, ktoré v rajskej záhrade mal,

bez nutnosti namáhavo pracovať pre svoju obživu. Človek stratil spoločenstvo s Bohom, a tým aj svoju pôvodnú identitu. Do života človeka vstúpila smrť so všetkými svojimi aspektmi a dôsledkami, vstúpilo porušenie a márnosť. Do života človeka vstúpil hriech so všetkými svojimi dôsledkami.

Cesta späť do rajskej záhrady formou fyzického návratu možná nebola. Tým bol aj zamedzený fyzický návrat k stromu života. Keď Boh vyhnal človeka z rajskej záhrady, človek sa do nej nemohol vrátiť vlastnou silou. Nemohol sa prebiť cez cherubínov a ich meče. Človek stratil prístup k večnému životu.

Ale Boh vo svojej добрote a milosti dal možnosť nápravy, obnovy a spásy, dal možnosť cesty návratu k stromu života. Táto cesta však nevedie cez prebitie sa cez cherubínov a fyzický priamy návrat do rajskej záhrady a k stromu života^{G)}. Táto cesta vedie cez bránu, cez dvere, ktorými je Boží Syn, Pán Ježiš Kristus, ktorý bol človeku Adamovi a celému ľudstvu zaslúbený ako „semeno ženy“ už pri páde do hriechu v rajskej záhrade (Genezis 3:15). Pán Ježiš osobne túto pravdu zjavil: „*Ja som dvere. Ak niekto vojde cezo mňa, bude zachránený...*“ (Ján 10:9). On je tá úzka cesta a úzka brána.

Táto cesta vedie cez *vzkriesenie*, ktoré pozostáva zo *znovuzrodenia* (duchovné vzkriesenie) a *vzkriesenia tela* (vzkriesenie do osláveného nebeského tela). Prostredníkmi oboch zložiek vzkriesenia a návratu do života – do osláveného večného života – sú opäť večný Boží Syn a večný Boží Duch. O tom si povieme viac v druhej časti.

Božia spása, ktorej výsledkom je večný život, znamená aj návrat k stromu

(drevu) života. V Zjavení je v odkazoch do siedmich zborov opísané vojdenie do večného života, do oslávenej existencie cez frázu „ten, kto víťazí, získa to a to“. Súčasťou osláveného večného života je aj jedenie zo stromu života: „... Tomu, kto víťazí, *dám jesť z dreva života, ktoré je prostred raja Božieho.*“ Strom života figuruje aj v opisoch v Zjavení 22:1-2. Zjavenie pripomína, aká je tá cesta, kto-

rá vedie k večnému životu v oslávenej existencii v novom Jeruzaleme: „*Blahoslavení, ktorí (perú svoje rúcha a) činia jeho prikázania, aby mali právo k drevu života a aby vošli bránami do mesta*“ (Zjavenie 22:14).

Pán Ježiš Kristus – ospravedlnenie v ňom a poslušnosť jemu – je tou bránou k stromu života.

Peter Vajda

Poznámky a zdroje:

- A) Božie meno, pod ktorým sa Boh dal poznať Mojžišovi, tvoria v hebrejčine štyri písmená (tetragram) JHVH. Židia si nedovolili vyslovovať Božie meno, a tak sa jeho výslovnosť nezachovala. Hebrejčina nemá samohlásky, a preto ich do tetragramu z hľadiska výslovnosti nevieme doplniť. V slovenčine môžeme toto meno vysloviť napríklad ako Jahve či Jehova. Židia toto meno z bázne nevyslovovali, ale ho nahrádzali slovom Adonai (v preklade Pán). Táto prax nahradenia vlastného Božieho mena Jahve slovom Pán sa preniesla aj do zápisov Božieho slova a aj do prekladov Písma. Preklad prof. Roháčka používa namiesto slova Pán špecifické slovo Hospodin, čím chce poukázať na skutočnosť, že ide o Božie meno. Podrobnejšie o dôvodoch nahrádzania Božieho vlastného mena slovom Pán a o tom, či je správne, že sa táto prax preniesla aj do prekladov, hovorí článok „Tézy o Božom mene JHVH“ na web stránke Solas: <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/tezy-o-bozom-mene-jvh>.
- B) My sa s vlastným Božím menom JHVH (Jahve/Jehova), ktoré sa temer vo všetkých prekladoch Biblie nahrádza slovom „Pán“, v slovenčine bežne „Hospodin“, stretávame už od verša Genesis (1. Mojžišova) 2:4. Napriek tomu, že v ére až po Mojžiša toto vlastné Božie meno nebolo ľuďom známe, v Písme sa vyskytuje aj vo veršoch, ktoré sa týkajú tejto éry. Nie je to prekvapujúce, pretože prvých päť kníh Starého zákona napísal Mojžiš^(c) a jemu toto Božie meno už bolo zjavené, takže ho používal.
- C) Nevieme s istotou, či Mojžiš dostal prvých päť kníh Biblie priamou inšpiráciou alebo použil aj zápisy (záznamy) iných Božích služobníkov pred ním, ktorí ich dostali Božou inšpiráciou. Táto vec však nie je podstatná pre tvrdenie v poznámke B).
- D) Výraz „Duch Boží sa oživujúci vznášal“ sa špecificky nachádza v preklade prof. Roháčka. Znamená, že vznášanie sa Ducha Božieho nad spočiatku beztvorou (neforemnou) a prázdnu (spočiatku nezaplnenou živými tvormi) Zemou je *oživujúce, pôsobí oživujúco*. V iných prekladoch slovo „oživujúci“ chýba. Bez toho, aby sme skúmali dôvod, prečo sa slovo „oživujúci“ v preklade prof. Roháčka nachádza a inde nie, nám kontext stvoriteľského týždňa a iných textov v Písme ozrejmuje, že oživujúce pôsobenie Ducha sa v Písme nachádza hojne.
- E) V niektorých prekladoch nájdeme namiesto výrazu „*dych ducha života*“ len výraz „*dych života*“. Myslím si, že preklad prof. Roháčka je na tomto mieste presnejší, viac doslovný a lepšie vystihuje výraz v pôvodnom jazyku.
- F) Keď sa na Boží plán pozeráme z pohľadu časnosti, z pohľadu následnosti udalostí, tak vidíme najprv Boží plán pri stvorení, ktorý zničila ľudská vzbura. Z tohto pohľadu by sa nám mohlo javiť, že Boží plán bol zmarený. Boh následne ako odpoveď na pád do hriechu a stratu večného života v spoločenstve s ním odkrýva svoj nový plán, plán obnovy, ktorého výsledkom, cez spásu a vzkriesenie do novoty života, je naplnenie toho pôvodného plánu. Z pohľadu večnosti sú však oba tieto plány, pôvodný „plán A“ aj plán obnovy „B“, súčasťou jedného veľkého Božieho plánu, ktorý Boh mal ešte pred založením sveta. Večným Božím plánom, ktorý Boh mal už vo večnosti, ešte pred založením sveta, je, aby Boh mal svoj ľud, s ktorým bude večne prebývať v spoločenstve tvárou v tvár, v novom Jeruzaleme v „životnom priestore“ novej zeme a nového neba, kde Boží ľud bude žiť večne v oslávenej existencii.

Tento plán vidíme už pri prvotnom bezprostrednom Božom pláne pri stvorení sveta. Prvotný plán však zničil ľudský pád do hriechu, ktorý sa nijako nevymyká Božej zvrchovanej vôli. Zodpovednosť aj vinu za pád však plne nesie človek, pretože prestúpil prikázanie, porušil Božiu nariaďujúcu vôľu. Boh za pád zodpovednosť nenesie napriek tomu, že pád sa udial v súlade so zvrchovanou Božou vôľou. Večný Boží plán sa v konečnej miere naplní pri *novom stvorení sveta*, ktorého súčasťou je aj nebeský človek nanovo stvorený v Kristovi a nové nebo a nová zem.

G) Nevieme, ako dlho ešte existovala na zemi rajská záhrada a ako dlho ju museli cherubíni strážiť, aby sa do nej človek nemohol fyzicky vrátiť. Písmo sa k tomu nevyjadruje. Vieme však isto, že najneskôr noachovská potopa ju definitívne zničila.

Život, smrť, vzkriesenie

2. časť

Vzkriesenie

Lebo ako Otec kriesi mŕtvych a oživuje, tak aj Syn, ktorých chce, oživuje

Ján 5:21

Ježiš jej povedal: Ja som vzkriesenie i život; ten, kto verí vo mňa, aj keby zomrel, žiť bude

Ján 11:25

V tejto časti sa zameriame na charakter vzkriesenia vo vzťahu k životu, ktorý Boh dal pri stvorení a ktorý neskôr zničila smrť. Pozrieme sa na zdroj vzkriesenia. Zamyslíme sa nad obnovou Božieho plánu týkajúceho sa plnosti života. Skúmanie zdroja vzkriesenia nás privedie aj k poznávaniu Božích vlastností a k tomu, akú úlohu zohrávajú pri vzkriesení a pri spasení večný Boží Syn a Boží Duch.

Boh je Bohom vzkriesenia

Pre tento materialistický svet je existencia Boha neuveriteľná, nepredstaviteľná a neprijateľná. Ak aj ľudia veria, že existuje nejaká vyššia moc alebo nejaké božstvo, či bohovia, tak neveria, že by existoval osobný Boh, ktorý sa zaujíma o človeka. Ak aj veria v existenciu nejakého osobného boha či bohov, je pre nich neuveriteľné, že by existovalo *vzkriesenie z mŕtvych*. Materialistický svet je na tom rovnako ako epikurejskí a stoickej filozofii a mnohí ostatní Aténčania, ktorým apoštol Pavol svedčil a zvestoval Krista a *zmŕtvychvstanie* (Skutky 17:16-34).

Epikurejská filozofia prináša zmýšľanie, ktoré malo oslobodiť človeka od strachu pred bohmi a pred smrťou. Tento myšlienkový smer tvrdil, že všetko závisí od slobodnej vôle človeka. Táto filozofia predstavuje akési „umenie života“, ktoré má priniesť človeku blaho a spokojnosť. Existenciu nesmrteľných bohov epikureizmus uznáva. Títo bohovia však nijako nezasahujú do diania na svete ani do ľudských životov; ľudí ani neodmeňujú, ani netrestajú.

Aj *stoicizmus* sa zameriava na dosiahnutie blaženosti, duševného pokoja a vyrovnanosti. Hľása cnostný život v súlade s prírodou. Na rozdiel od epikureizmu,

ktorý kladie dôraz na slobodnú vôľu človeka a na to, že „človek je strojom svojho osudu“, stoicizmus zastáva potrebu vyrovnat' sa s „predurčeným osudom“. Podľa stoicizmu človek nedokáže zmeniť svoj osud, ale má ho prijať. Stoicizmus vedie k určitej forme *fatalizmu* a *apatie*. Epikureizmus a stoicizmus však majú mnoho spoločného. Oba sú svetonázorom, v ktorom sa neverí, že zdrojom a plnosťou života je Boh. Tento zdroj hľadajú v človeku samotnom. Nevedú k hľadaniu Boha, ale k hľadaniu spokojnosti v živote samotného človeka. Odmietajú existenciu budúceho súdu, na ktorom bude pomeraný život človeka. Na ňom sa človek bude Bohu zodpovedať, ako prežil svoj život. Odmietajú vzkriesenie a večný život. Prenášajú pozornosť človeka z večnosti a večného blaha na snahu o blaho v časnom živote, ktoré predkladajú ako konečný a najvyšší cieľ ľudského života. Rovnaký postoj zastáva aj *moderný materialistický svetonázor*.

Materialistický svetonázor nerozumieme stavu človeka po páde do hriechu. Nechápe potrebu spasenia a neverí vo vzkriesenie spravodlivých a nespravodlivých. Neverí v Boží súd, neverí vo večný život. Epikurejská a stoická filozofia formujúca životný postoj človeka, ktorá vznikla v období 4. – 3. storočia pred Kristom, presiakla grécku a neskôr aj rímsku spoločnosť. Dodnes formuje svetový materialistický svetonázor západnej civilizácie. Preto je otázka Boha, ktorý je Stvoriteľom, ktorý je spravodlivým Sudcom a zároveň Spasiteľom, kľúčová pri evanjelizácii v dnešnej spoločnosti. Vzor takejto evanjelizácie vidíme v Pavlovom poslanstve v Aténach na areopágu.

Kvôli otázke vzkriesenia z mŕtvych sa Pavlovi vysmiali (Skutky 17:32): „*Ale*

keď počuli o vzkriesení z mŕtvych, jedni sa posmievali, a druhí povedali: Vypočujeme ťa o tom aj po druhé.“ V Pavlovej zvesti o spasiteľnej viere v Boha je kľúčové, že *Boh je Stvoriteľ všetkého* a je Pánom nebies (verš 24), že Boh dáva život a dych všetkému (verš 25) a že ľudia majú Boha hľadať: „... *aby hľadali Pána, ak by ho snád len nejako nahmatali a našli, hoci nie je ďaleko od nikoho z nás*“ (verš 27), pretože v ňom máme život (verš 28). Pavlovo poslanstvo pokračuje výzvou, aby ľudia neslúžili modlám a oltárom (verš 29), lebo Boh bude spravodlivo súdiť celý svet skrze Ježiša Krista – a zároveň ponúka ľuďom spásu z viery, ak budú činiť pokánie a veriť v Ježiša Krista, ktorého *vzkriesil z mŕtvych* (verše 30-31).

Jedným z kľúčových prvkov spasiteľnej viery je *viera vo vzkriesenie mŕtvych*, viera, že Boh kriesi mŕtvych, viera, že Syn človeka, Ježiš Kristus, vstal z mŕtvych a že vzkriesenie je skrze neho. Túto kľúčovú otázku Pavol predniesol aj v svojej obrane pred Agrippom (Skutky 26:8): „*Čo vy súdite, že je to neveriteľné, ak Boh kriesi mŕtvych?*“

Dokonca aj časť židovských náboženských vodcov, ktorí vyznávali vieru v Boha Abraháma, Izáka a Jakoba, saduceovia, neverili, že existuje zmŕtvvychvanie (Lukáš 20:27): „*A pristúpili niektorí zo saduceov, ktorí popierajú a hovoria, že nieto vzkriesenia...*“ (pozri aj Matúš 22:23; Marek 12:18; Skutky 23:8).

Dokonca aj tí, ktorí uverili evanjeliu ukrižovaného a vzkrieseného Ježiša Krista, sú pod hrozbou, že by mohli odpadávať od viery vo vzkriesenie z mŕtvych a zredukovať vieru len na otázky časného života. Presne toto hľadá a hlása epikureizmus a stoicizmus

a nakoniec aj súčasný materializmus – dobro, spravodlivosť a blaho – avšak len v časnom živote. Apoštol Pavol pred takýmto postojom a zmýšľaním varuje aj kresťanov (1. Korinským 15:12-13): „*Ale ak sa káže o Kristovi, že vstal z mŕtvych, akože potom hovoria niektorí medzi vami, že nieto zmŕtvychvstania? Ale ak nie je zmŕtvychvstania, vtedy ani Kristus nevstal z mŕtvych.*“ A verše 15:17-18: „... a ak Kristus nevstal z mŕtvych, márna je vaša viera, ešte ste vo svojich hriechoch. A tak aj tí, ktorí zosnuli v Kristovi, zahynuli.“ Ak by viera v Krista mala mať ošoh len pre časný život, tak je úplne márna, je nadarmo (1. Korinským 15:19): „*Ak len v tomto živote nadejeme sa na Krista, vtedy sme biednejší od všetkých ľudí.*“ Ak by sme nemali mať nádej na vzkriesenie a večný život, potom by kresťanská viera bola iba márnym moralizovaním. Potom by lepšou alternatívou bol opak, užívanie si naplno akýchkoľvek pôžitkov života a sveta, presne ako to učí epikureizmus a stoicizmus, pretože raz zomrieme a viac údajne nebude nič (1. Korinským 15:32): „*Ak mŕtvi nevstávajú z mŕtvych... potom radšej jedzme a pime, lebo zajtra zomrieme.*“ Aj ja sám som takto zmýšľal a žil, až kým mi Pán nedal milosť spoznať pravdy Písma a uveriť v evanjelium a vzkriesenie z mŕtvych.

V otázke vzkriesenia vidíme aj dôvod, prečo sa *Boží Spasiteľ* musel stať človekom a druhým Adamom: „*Lebo pretože skrze človeka smrť, skrze človeka i zmŕtvychvstanie mŕtvych*“ (1. Korinským 15:21). Kľúčovým prvkom spasiteľnej viery je to, že *Boh je Bohom, ktorý kriesi mŕtvych* (2. Korinským 1:9). Medzi základy učenia biblickej viery

patrí učenie o *zmŕtvychvstani mŕtvych* (Židom 6:2).

Tak ako večný Boh dáva život neživej hmote pri stvorení, rovnako tak znova dáva život aj pri vzkriesení z mŕtvych a pri novom narodení (znova zrodení). Boh svojím *slovom*, jeho vyrieknutím, povoláva neexistujúce do existencie, dáva život tam, kde život nie je. Oživuje to, čo je mŕtve (Rímskym 4:17): „... ako je napísané: *Učinil som ťa otcom mnohých národov – pred tvárou Boha, ktorému uveril, a ktorý oživuje mŕtvych a volá to, čo nie je, ako čo by bolo.*“

Manifestácie toho, že Boh je Bohom vzkriesenia

Boh cez proroka Ezechiela oživil suché kosti

V knihe Ezechiel v kapitole 37 vidíme obrovskú a úchvatnú manifestáciu Božej moci a zjavenie toho, že Boh kriesi mŕtvych (Ezechiel 37:1): „*Bola nado mnou ruka Jahveho, a vyviedol ma von v duchu Jahveho a postavil ma a nechal prostred údolia, ktoré bolo plné kostí.*“ Verše 4-6: „*Vtedy mi riekol: Prorokuj o týchto kostiach a povieš im: Vy, suché kosti, počujte slovo Jahveho! Takto hovorí Pán Jahve týmto kostiam: Hľa, ja uvediem do vás ducha, a ožijete. A dám na vás žily a spôsobím to, aby na vás vystúpilo telo a potiahnem vás kožou, dám do vás ducha a ožijete a zviete, že ja som Jahve.*“ Verše (7-10): „*Vtedy som prorokoval, ako mi bolo rozkázané. Tu povstal zvuk, keď som prorokoval, a hľa, bolo počuť hrkot, a kosti sa približovali, kosť k svojej kosti. A videl som, že hľa, ukázali sa na nich žily, a vystúpilo mäso, a koža ich potiahla po vrchu, ale ducha v nich nebolo. A riekol mi: Prorokuj k duchu, prorokuj, synu človeka, a povieš duchu: Takto hovorí Pán Jahve:*

Od štyroch vetrov príd' duchu, a vej na týchto pobitých, aby ožili! Nuž prorokoval som tak, ako mi rozkázal. A vošiel do nich duch, a ožili a postavili sa na svoje nohy, zástup vojska, veľký náramne.“

Tento ohromujúci zázrak veľa zjavuje o vzkriesení. Zjavuje, že je to Boh, kto kriesi mŕtvych. Zjavuje, že v tomto vzkriesení sú prítomní Boží syn (ruka Hospodinova) aj Boží Duch (Duch Hospodinov). Zjavuje ďalej, že toto vzkriesenie bude sprostredkované Synom človeka, čoho predobrazom je tu prorok, „syn človeka“. Zjavuje aj to, že oživenie, návrat do života v Božej prítomnosti a neskôr aj do plnosti života, je skrze darovanie Božieho Ducha, ktorého pošle Syn človeka.

Tento obrovský Boží zázrak, ktorý sa udial v dejinách ľudstva, však nie je len manifestáciou toho, že Boh kriesi mŕtvych, ale je aj *prorockým predobrazom spásy a vzkriesenia Božieho ľudu*. Izrael ako fyzický zemský predobraz Božieho ľudu tu reprezentuje celý finálny a skutočný Boží ľud – Cirkev zo Židov i pohanov. Ezechiel (37:11-14): „*A riekol mi: Synu človeka, tieto kosti sú celý dom Izraelov. Hľa, hovoria: Naše kosti uschli, a zahynula naša nádej, už je po nás! Preto prorokuj a povieš im: Takto hovorí Pán Jahve: Hľa, ja otvorím vaše hroby a vyvediem vás z vašich hrobov, môj ľude, a dovediem vás do zeme Izraelovej. A zviete, že ja som Jahve, keď otvorím vaše hroby a keď vás vyvediem z vašich hrobov, môj ľude. A dám do vás svojho ducha, a ožijete, a osadím vás na vašej zemi, a zviete, že ja Jahve som hovoril aj učiním, hovorí Jahve.“* Zvyšok kapitoly potvrdzuje, že je to opis spásy Božieho ľudu skrze Novú zmluvu: „... a budú mi ľuďom, a ja im budem Bohom“ (37:23),

„učiním s nimi zmluvu pokoja; bude to večná zmluva s nimi“ (verš 26). „A môj príbytok bude nad nimi, a budem im Bohom, a oni mi budú ľuďom“ (verš 27).

Vzkriesenie po Ježišom ukrižovaní

Pri ukrižovaní Pána Ježiša sa udial ďalší veľký zázrak, ktorý zacielil pozornosť ľudí na vzkriesenie z mŕtvych (Matúš 27:50-54): „*Ale Ježiš zase vykrikoval veľkým hlasom a vypustil ducha. A hľa, chrámová opona sa roztrhla na dvoje, od vrchu až dolu, a zem sa triasla, skaly sa pukali, a hroby sa otvárali a mnohé telá zosnulých svätých vstali a vyjdúc z hrobov po jeho zmŕtvychvstaní vošli do svätého mesta a ukázali sa mnohým. Vtedy stotník a tí, ktorí s ním strážili Ježiša, vidiac zemetrasenie a to, čo sa dialo, báli sa veľmi a hovorili: Toto bol naozaj Syn Boží.“* Tento ohromný zázrak bol na svedectvo toho, že jestvuje zmŕtvychvstanie z mŕtvych a že Pán Ježiš je Boží Syn a vstal z mŕtvych tak, ako o tom prorokovali Písma. Tí mŕtvi svätí, ktorí vstali z hrobov a ukazovali sa v Jeruzaleme, neboli ešte vzkriesení tak ako Pán Ježiš. To boli tí, ktorí zosnuli s abrahámovskou vierou alebo vierou v Pána Ježiša, pokým ešte slúžil v tele. Títo boli vzkriesení tak ako Lazar z Betánie, to znamená späť do života v svojom zemskom tele. Znovu ešte museli zomrieť, tak ako aj Lazar z Betánie a čakajú teraz u Pána na vzkriesenie pri jeho druhom príchode, na vzkriesenie spravodlivých (prvé vzkriesenie).

Večný Boží Syn kriesi mŕtvych

Prostredníkom vzkriesenia je večný Boží Syn, Syn človeka, Pán Ježiš Kristus (Ján 5:21): „*Lebo ako Otec kriesi mŕtvych a oživuje, tak aj Syn, ktorých chce, oživuje.“*

Manifestácie toho, že Boží Syn kriesi:

Keď zomrel Lazar z Betánie, Pán Ježiš povedal (Ján 11:4): „*Tá nemoc nie je na smrť, ale na slávu Božiu, aby ňou bol Syn Boží oslávený.*“ Verše 14-15: „... *vtedy im povedal Ježiš otvorene: Lazar zomrel, a radujem sa pre vás, že som tam nebol, aby ste uverili.*“ Verše 23-27: „*Ježiš jej povedal: Tvoj brat vstane. A Marta mu povedala: Viem, že vstane pri vzkriesení, v posledný deň. Ježiš jej povedal: Ja som vzkriesenie i život; ten, kto verí vo mňa, aj keby zomrel, žiť bude. A nikto, kto žije a verí vo mňa, nezomrie na veky; či veríš tomu? Riekla mu: Áno, pane; ja som uverila, že si ty Kristus, ten Syn Boží, ktorý mal prísť na svet.*“ Pán Ježiš vzkriesil Lazara autoritou a mocou svojho slova (Ján 11:43-45): „... *zavolať veľkým hlasom: Lazare, poď von! A zomrelý vyšiel... Vtedy mnohí zo Židov, ktorí boli prišli za Máriu a videli, čo učinil Ježiš, uverili v neho.*“

Toto je viac než len manifestácia toho, že Boží Syn kriesi z mŕtvych. Je to aj zjavenie samotného evanjelia, že ten, kto verí, že Ježiš Kristus je Boží Spasiteľ a večný Boží Syn, ktorý sa stal človekom, kriesi z mŕtvych a dáva večný život, je spasený. Je to zjavenie toho, že spása je skrze vieru.

Večný Boží Duch kriesi mŕtvych

Prostredníkom (činiteľom) vzkriesenia je večný Boží Duch – vzkriesenie sa deje Svätým Duchom. V predobrazie vzkriesenia Božieho ľudu (Ezechiel kapitola 37) sme videli, že telesné vzkriesenie z mŕtvych sa deje Božím Duchom, mocou Svätého Ducha. V novozákonných písmach je zjavené priamo, že *vzkriesenie z mŕtvych* sa deje *Duchom*. Deje sa na dvakrát: Najprv ako *nové narodenie* (Ján 3:3, 5-6, 5:25; Skutky 2:16-18)

a potom neskôr pri druhom príhode Pána ako vzkriesenie do nebeského tela (1. Korinským 15:42,52; Rímskym 6:5). *Znovuzrodenie* je (znamená) duchovné vzkriesenie (Efezským 2:6; Kolosenským 2:12; Rímskym 6:4). Charakterizuje ho darovanie Svätého Ducha na trvalé prebývanie (Rímskym 8:9; Efezským 1:13; Galatským 3:14). Vzkriesenie do nového tela bude také isté, ako bolo vzkriesenie Pána Ježiša (1. Korinským 15:48-49).

Vzkriesenie z mŕtvych, ako fyzické vzkriesenie, tak aj duchovné vzkriesenie (znovuzrodenie) človeka, ktorý je mŕtvy vo svojich hriechoch a prestúpeniach, je Božie dielo skrze Božieho Ducha. V Písme je *vzkriesenie* opisované aj slovom *oživenie*. Týka sa to ako duchovného vzkriesenia (Efezským 2:3; Kolosenským 2:13), tak aj vzkriesenia do nového tela (Rímskym 8:11).

Vzkriesenie prichádza skrze Svätého Ducha, ktorý oživuje, a skrze slová Pána Ježiša Krista, keď im človek uverí: „*Duch je, ktorý oživuje; telo nič neosoží. Slová, ktoré vám ja hovorím, sú duch a sú život*“ (Ján 6:63). A Písmo jeho slová ústami apoštolov upresňuje: „*Tak teda viera z počutia a počutie skrze slovo Božie*“ (Rímskym 10:17). Dar Ducha je *z viery, skrze vieru* (Galatským 3:2, 3:5, 3:14) a viera je *z počutia Božieho slova* (Rímskym 10:17). Ale nie všetci, ktorí počuli Božie slovo, uverili (Rímskym 10:16 a celý kontext veršov 16-21). Nie všetci, ktorí počujú evanjelium, aj uveria, pretože viera nie je vecou všetkých (2. Tesalonickým 3:2). Tí, ktorí uverili, sú tí, ktorých Otec dal Synovi (Ján 17:6 a 8 a kontext celej veľkňazskej modlitby Pána Ježiša). Sú to tí, ktorých Otec k Synovi pritiahol (Ján 6:37,44).

Zdrojom života je Boh sám. Tento život prichádza k človeku pri stvorení skrze jeho večného Syna (Kolosenským 1:16-17). Rovnako tak aj pri vzkriesení je zdrojom života Boh sám a tento život opäť prichádza cez Božieho Syna, tentokrát dokonca po jeho vtelení, keď je súčasne Božím Synom i Synom človeka: „Ako mňa poslal ten živý Otec, a ako ja žijem skrze Otca, tak i ten, kto mňa je, bude žiť skrze mňa“ (Ján 6:57; pozri aj Kolosenským 3:1,3-4).

Avšak Boží Syn nie je jediným prostredníkom života (pri stvorení a vzkriesení). Rovnako je prostredníkom aj Boží Duch: „Amen, amen ti hovorím, že ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do kráľovstva Božieho“ (Ján 3:5).

Živá voda – darovanie Ducha

Živá voda reprezentuje večný život a vzkriesenie. Je obrazom Svätého Ducha. Aby niekto mohol mať večný život, musí dostať Svätého Ducha na trvalé prebývanie. Svätého Ducha dostávajú tí, ktorí uveria v Ježiša Krista: „Potom v posledný, v ten veľký deň sviatku stál Ježiš a volal: Ak niekto žízni, nech príde ku mne a pije! Kto verí vo mňa, ako hovorí Písmo, rieky živej vody potečú z jeho vnútra. Ale to povedal o Svätom Duchu, ktorého mali dostať uverivší v neho. Lebo ešte nebolo Svätého Ducha, pretože Ježiš ešte nebol oslávený“ (Ján 7:37-39).

Svätého Ducha dáva Otec a dáva ho aj Syn

Svätého Ducha dáva Otec a dáva ho aj Syn, lebo tak ako Otec kriesi mŕtvych, tak aj Syn kriesi mŕtvych. Syn robí to, čo robí Otec. Svätého Ducha však dostávajú iba uverivší v evanjelium. Boh zaslúbil spolu s Novou zmluvou aj to, že dá svojho

Ducha. Toto zaslúbenie sa naplní uverivším v Krista: „... a ja požiadam Otca, a dá vám iného Tešiteľa, aby bol s vami na veky, toho Ducha pravdy, ktorého svet nemôže prijať, pretože ho nevidí ani ho nezná. Ale vy ho znáte, pretože prebýva u vás a bude vo vás“ (Ján 14:16-17). „Toho istého Ježiša vzkriesil Boh, čoho sme my všetci svedkami. Vyvýšený súc teda pravicom Božou a dostanúc zaslúbenie Svätého Ducha od Otca vyľial toto, čo vy teraz vidíte a čujete“ (Skutky 2:32-33), „aby na pohanov prešlo v Kristu Ježišovi požehnanie Abrahámovo, aby sme dostali zaslúbenie Ducha skrze vieru“ (Galatským 3:14). „A že ste synovia, poslal Boh Ducha svojho Syna do našich srdiec, ktorý volá: Abba Otče!“ (Galatským 4:6).

Vzkriesenie z mŕtvych na dvakrát: znovuzrodenie a vzkriesenie tela

Písmo často hovorí, že uverivší v evanjelium Ježiša Krista už sú spasení, a inokedy hovorí, že ešte len budú spasení. Je to tak preto, lebo uverivší v evanjelium už sú duchovne vzkriesení pri znovuzrození, avšak ich telo ešte nie je vykúpené. Tí, ktorí zomreli vo viere v Krista, budú vzkriesení do nového tela pri prvom vzkriesení (pri vzkriesení spravodlivých) a spolu s nimi razom do nových tiel budú premenení žijúci vo viere v Krista. K tomu dôjde pri druhom príchode Pána Ježiša Krista.

To, že v Kristovi je fyzické i duchovné vzkriesenie z mŕtvych, platí o ňom nielen ako o večnom Božom Synovi, ale aj ako o vtelenom Božom Synovi, Synovi človeka:

Tak je aj napísané: Prvý človek, Adam, stal sa živou dušou, posledný Adam oživujúcim duchom (1. Korinským 15:45).

Peter Vajda

Nesmrtelnosť

Pojem *nesmrtelnosť* nachádzame v priamom, doslovnom znení len v Novom zákone, a to na dvoch miestach v Roháčkovom preklade (kde slová *nesmrtelnosť* a *neporušiteľnosť* sú zameniteľné):

- a) v 1. Korintským 15:54: „*A keď toto porušiteľné oblečie neporušiteľnosť, a toto smrteľné oblečie nesmrtelnosť, vtedy sa naplní slovo, ktoré je napísané: Smrť je pohltená vo víťazstvo*“ (pozri aj verše 50-53).
- b) v 1. Timotejovi 6:16: „... *ktorý [Boh, Jahve] má sám jediný nesmrtelnosť a býva v neprístupnom svetle, ktoré nevidel nikto z ľudí ani nemôže vidieť, ktorému česť a večná sila. Amen.*“

V Starom zákone v Prísloviach 12:28 sa o *cestě (stezke) spravodlivosti* hovorí ako o *cestě nesmrtelnosti*: „*Na stezke spravodlivosti je život, a na jej ceste, na jej chodníku niet smrti* (= na jej chodníku je *nesmrtelnosť*).“

V oboch veršoch a) a b) je použité to isté slovo *nesmrtelnosť*. V 1. Korintským 15:50-54 sa *nesmrtelnosť* vzťahuje na všetkých tých, ktorí patria do prvého vzkriesenia. Verš 1. Timotejovi 6:16 však hovorí, že *nesmrtelnosť* má iba sám jediný Boh (Jahve). To potom znamená, že pojem *nesmrtelnosť* v 1. Korintským 15:50 má iný význam ako *nesmrtelnosť* v 1. Timotejovi 6:16.

Slovu *nesmrtelnosť* sú blízke slová *neporušiteľnosť*, *neporušiteľný*. Nachádzame ich vo veršoch 1. Korintským 15:50,53-54; Rímskym 1:23; 1. Petrov 1:4,23. V týchto veršoch je slovo *neporušiteľnosť* použité v zmysle *nesmrtelnosť* a pomôžu nám porozumieť rozdielu pojmu *nesmrtelnosť* vo veršoch 1. Korintským 15:54 a 1. Timotejovi 6:16.

Tí, ktorí zomreli v Kristovi, videli *porušenie*, ale vstanú z mŕtvych už ako *neporušiteľní*, lebo budú *oblečení do neporušiteľnosti*. Tí, ktorí sú Kristovi a pri

jeho druhom príchode budú živí, neuvidia síce porušenie fyzickou smrťou, ale žijú v *smrteľných telách*, sú teda *porušení*. Títo živí *smrteľní* budú *oblečení do nesmrtelnosti* (1. Korintským 15:52-53). Bude to tak preto, lebo „*telo a krv nemôžu zdediť kráľovstvo Božie, ani porušenosť nezdedí neporušiteľnosti*“ (verš 50). Obidve skupiny budú premenené razom spolu (verš 51), už budú navždy spolu a budú navždy spolu s Pánom (1. Tesalonickým 4:17). To, že obe skupiny budú navždy spolu a na tom istom mieste, dosvedčuje, že výrazy *oblečenie do neporušiteľnosti* a *oblečenie do nesmrtelnosti* sú obsahovo identické, synonymické výrazy. Vo veršoch 1. Korintským 15:50-54 je *nesmrtelnosť* účastníkom prvého vzkriesenia udelená, do tohto spôsobu existencie sú vvedení.

Boh má bytie sám v sebe, existuje sám osebe. Jeho bytie nie je prevzaté, nie je udelené, nie je odvodené od nikoho a ničoho. Jeho bytie je jedinečné a je vlastné iba jemu. Smrť sa ho nijako netýka. V tomto zmysle je „nesmrtelný“ jedinečným spôsobom ako nikto iný. Smrť je Boží trestný výrok za hriech spáchaný pod zmluvou skutkov. Smrť je spravodlivým Božím trestom. Je to odplata za hriech spáchaný

stvorenou bytosťou. Smrť sa týka len stvorených bytostí. Tento trest (smrť) zasahuje podstatu bytia aj spôsob bytia bytosti, na ktorú sa trest vzťahuje. Povedané inak: Tento trest spôsobuje *smrteľnosť* padlej stvorenej bytosti.

Anjeli sú stvorené bytosti, ale sú bytosťami bez tela. Nerodia sa a nezomierajú. V zmysle *fyzickej smrti* sú *nesmrteľní*, pretože nemajú telo. Ale v duchovnom zmysle sa smrť, ako oddelenie od Boha, tej časti anjelov, ktorá bola satanom zvedená a vzbúrila sa voči Bohu, týka. Vzbúrení anjeli sú pod Božím spravodlivým trestom, podliehajú *druhej smrti*. Spolu s diablom skončia v ohnivom jazere na večné veky, a to je tá *druhá smrť* (Matúš 25:41).

Pred Adamovým pádom do hriechu nebolo na zemi ani porušenie, ani smrť. Ani človek, ani zem neboli porušené. Ani človek, ani zemské tvory *nepodliehali smrti*. Bytosti stvorené na zemi boli nesmrteľné. Keď prišiel pád do hriechu, prišiel s ním aj spravodlivý Boží trestný výrok. Prišlo prekliatie a prišla smrť. Na celú zem prišlo porušenie. Človek aj zvieratá sa po Adamovom páde stali smrteľnými. Človek ako bytosť stvorená v tele musí raz zomrieť fyzicky, a ak človek nie je spasený a zapečatený Svätým Duchom, čaká ho aj druhá smrť, ohnivé jazero na večné veky.

Všetci tí, ktorí budú *vzkriesení k životu* (Ján 5:28-29) a spolu s nimi živí vyčvátaní a premenení (1. Tesalonickým 4:16-17) – a to sú tí, ktorí patria do prvého vzkriesenia (Zjavenie 20:5) – si podľa 1. Korinským 15:54 *oblečú nesmrteľnosť*. Ich nesmrteľnosť nebude taká, akú má Boh, ale bude to nesmrteľnosť v zmysle nepominuteľnej nemennej oslávenej existencie, pričom sa myslí

nielen na večné trvanie, ale aj na kvalitu tejto existencie (večný život). Výraz *oblečú nesmrteľnosť* v 1. Korinským 15:54 poukazuje na ustanovený spôsob existencie účastníkov prvého vzkriesenia, ktorí už budú prebývať s Bohom. Tento spôsob existencie im ustanovil Boh. Budú existovať v trvalej Božej prítomnosti na novej zemi, v novom nebi a v novom Jeruzaleme, kde už *viac nebude smrti* (Zjavenie 21:4) *ani porušenia* (Zjavenie 21. kapitola – a porovnaj s Kolosenským 1:13-14).

Zhrnutie

- a) V 1. Korinským 15:54 pojem *nesmrteľnosť* hovorí o oslávenej existencii, v ktorej niet smrti. Účastníci prvého vzkriesenia sú vovedení do spôsobu oslávenej existencie, kde smrť nie je prítomná.
- b) V 1. Timotejovi 6:16 *nesmrteľnosť* znamená jedinečnú *nesmrteľnosť*, ktorá je vlastná iba Bohu. Podčiarkuje jeho *večnú existenciu*, vyjadrenú človeku zrozumiteľným spôsobom, pretože človek zo skúsenosti rozumie tomu, že smrť ukončuje život. Tento verš vyjadruje skutočnosť, že Boha sa smrť už z princípu nijako nemôže týkať, pretože samotná smrť má svoj pôvod v Božom trestnom výroku. Smrť neexistuje oddelene od Božieho spravodlivého odsúdenia. Smrť do existencie uvádza Boží trestný výrok. Smrť mení charakter tvorstva a prirodzenosť aj ontológiu stvorených bytostí. Smrteľnosť a porušenosť dokáže zvrátiť len vzkriesenie ako Božie dielo a vovedenie do nesmrteľnosti a neporušiteľnosti.

Drahoslav Vajda a Peter Vajda

Dve vzkriesenia

Vždy boli v tomto svete saduceji – ľudia, ktorí tvrdili, že niet nič také ako vzkriesenie tela. Moderná pochybovačnosť nie je nijaká neobvyklosť. Keď bol Kristus na zemi, boli tu tí, čo popierali pravdu vzkriesenia. Skutočne, najnápadnejším dôkazom hrozného stavu, do ktorého upadli Židia v tom čase, bolo to, že veľmi skoro po smrti Kristovej bol ustanovený za veľkňaza saducej (Skutky 5:17). Saduceji blúdia, ako povedala naša najvyššia autorita, lebo nepoznajú Písma ani moc Božiu (Matúš 22:29).

V Starom zákone nečítame veľa o vzkriesení. Sú tam o ňom rozličné zmienky, ale treba pamätať na to, že Starý zákon hovorí o pozemskom Božom ľude s pozemskými požehnaniami a pozemskými úsudkami, a preto je v ňom veľmi málo o nejakom budúcom stave. Veľkou témou historikov a prorokov Starého zákona je Božie konanie s ľuďom *na zemi*. Keď však otvoríme Nový zákon, nachádzame mnohé veľké pravdy, ktoré boli sotva naznačené v Starom zákone, a jasne vynikajú v plnom svetle zjavenia. Vzkriesenie je jednou z týchto právd, a keď o nej hovoríme, netápame vo tme, ani nestojíme na neistom základe. Dokážeme hovoriť so všetkou istotou, akú poskytuje Božie slovo.

Môžeme poznamenať, že pravda vzkriesenia je príznačná božskému zjaveniu. Najvzdelanejší a najmúdrejší pohan nemá o nej nijakú predstavu. Dokonca tí, ktorí veria v nesmrteľnosť duše, nemajú ani len matnú predstavu o vzkriesení tela. Aténčania počuli o nesmrteľnosti duše najmenej štyristo rokov skôr, ako ich navštívil apoštol Pavol, a predsa sa posmievali, keď im začal hovoriť o vzkriesení tela. Skutočnosť, že naše telá budú vzkriesené, je pravda, ktorú človek nedokáže objaviť

ani vysvetliť. Je to pravda božského zjavenia. Sme teda povinní obrátiť sa k Písmu kvôli poznaniu pravdy v tejto veci, lebo tu niet ničoho, čo by sme mohli spoznať z nejakého iného zdroja.

„Prichádza hodina, v ktorú všetci v hrobch počujú jeho hlas, a vyjdú – tí, čo robili dobre, na vzkriesenie života, tí však, čo páchali zlo, na vzkriesenie súdu“ (Ján 5:28,29).

Len niekoľko prostých slov, ale aký nesmierny význam majú pre každého z nás! Všetky spoločenské alebo politické udalosti, ktoré sa odohrali alebo odohrajú v tomto svete, či už sa týkajú jednotlivcov alebo národov, sú len nepatrným prachom na váhach, keď ich porovnáme s tým ohromným činom božskej moci, ktorý sa nesporne uplatní voči „všetkým, ktorí sú v hrobch.“ Pochovaní v cisárskych hrobkách alebo neznámymi rukami vložení do hrobov bedárov, uložení na cintorínoch alebo nahádzaní na hromadu s tisícami iných v bojových zákopoch, spálení na uhol v plameni alebo pochovaní na stovky siah v hĺbinách oceánov, všetci počujú tento hlas vzkriesenia a vyjdú.

Niet divu, že ľudia, ktorí milujú svoje hriechy, snažia sa nahovoriť si,

že to nie je pravda. Možno ste počuli, že v hrozných dňoch francúzskej revolúcie dali nad vchodmi do cintorínov vyvesiť nápis: „SMRŤ JE VEČNÝ SPÁNOK.“ Bezbožní by tomu radi verili, lenže pokiaľ ide o takúto záležitosť, je to smutné, keď sa verí ľži. Môžeme sa desiť pravdy – ona môže naplniť naše duše hrôzou – ale určite to najlepšie a najmúdrejšie je pozrieť sa jej priamo do očí. Istý zomierajúci neverec prejavil znaky strachu, keď sa približoval koniec jeho života, a niektorí jeho priatelia ho povzbudzovali, aby sa nebál smrti, lebo ňou sa vraj všetko skončí. Odpovedal: „Nie je to smrť, ktorej sa bojím, ale je to myšlienka vzkriesenia, ktorá ma straší.“ Ach, áno! Je to vážne pomyslieť na okamih, keď ľudia vyjdú z hrobov Božou mocou vzkriesenia, aby zastali pred ním a vydali počet zo svojich skutkov, ktoré vykonali v tele.

Božie slovo nás však v tejto záležitosti nenecháva v neistote. Prach tých, čo zomreli, ostane v ich hroboch až do hodiny, keď zaburáca hlas Božieho Syna do najvzdialenejších končín zeme a prenikne do najväčších hĺbok, kde je nejaké zrno ľudského prachu, a zvolá mŕtvych, aby vyšli. Nebude výnimky. „VŠETCI“ mŕtvi počujú. „VŠETCI“ vstanú a vyjdú. Vážna, ohromujúca skutočnosť!

Keď sme sa dozvedeli z Písma, že všetci vstanú, môžeme ďalej skúmať, v čom spočíva rozdiel medzi dvoma vzkrieseniami, v charaktere a čase, o ktorých Pán hovorí ako o „vzkriesení života“ a „vzkriesení súdu“.

Všetci kresťania veria^{A)}, že bude isté vzkriesenie, ale sú mnohí, ktorí nevedia, že Písmo hovorí veľmi odlišne o dvoch vzkrieseniach. Boli vyučovaní, že na

konci sveta bude nejaké všeobecné vzkriesenie spravodlivých i bezbožných, a všetci budú musieť zastať pred veľkým, bielym trónom, a že potom Kristus oddelí veriacich od neveriacich, pričom bude žehnať tej jednej triede a zatratí tú druhú. Toto učenie nemá nijaký základ v Písme, lebo slovo Božie jasne hovorí, že budú dve vzkriesenia s veľkým časovým odstupom.

Nuž prečítajme niekoľko veršov, ktoré hovoria očividne o prvom vzkriesení:

„Nechceme však bratia, aby ste nevedeli, ako je to so zosnulými, žeby ste sa nermútili ako aj ostatní, čo nemajú nijakej nádeje. Lebo keď veríme, že Ježiš zomrel a vstal z mŕtvych, tak aj Boh tých, čo zosnuli v Ježišovi, privedie s ním. Ved' toto vám hovoríme slovom Pána, že my, živí, čo ostaneme až do príchodu Pánovho, nepredídeme tých, čo zosnuli. Sám Pán totiž, so zvolávajúcim povelom, s hlasom archanjela a s trúbou Božou zostúpi z neba, a mŕtvi v Kristu vstanú najprv; potom my, živí, čo ostaneme, spolu s nimi budeme vychvátení v oblakoch v ústrety Pánovi do vzduchu. A tak budeme navždy s Pánom. Tak sa povzbudzujte navzájom týmito slovami!“ (1. Tesalonickým 4:13-18).

Veriaci Tesaloničania^{B)} očakávali z nebies Božieho Syna (1. Tesalonickým 1:10); očakávali jeho príchod, aby založil kráľovstvo v sláve a moci tu na zemi, a očividne boli zronení faktom, že niektorí z nich zosnuli skôr, než prišiel tento slávny čas. Zjavne im prišla na um myšlienka, že veriaci, ktorí zomreli v Kristu, budú v istej nevýhode. Pavel im píše prostredníctvom Ducha, aby ich potešil a rozvinul obdivuhodnú skutočnosť, že pred tým, ako sa Pán

zjaví v sláve, aby súdil a kraloval, aby ho uvidelo každé oko, zostúpi z neba a povolá svojich svätých v ústrety seba do vzduchu. Toto sa nestane pri skončení sveta, lebo za chvíľku uvidíme, že dejiny sveta budú pokračovať ešte najmenej tisíc rokov, lenže *toto* je udalosť, ktorá sa môže odohrať dnes. Vychvátenie Cirkvi a príchod Krista, aby kraloval, v Písme nie sú predstavené ako veľmi vzdialené udalosti, ale ako predmety prítomnej nádeje pre srdcia jeho svätých – nádeje, ktorá má mať na nás prítomnú posväcujúcu moc.

Pavel hovorí: „My, živí, čo ostaneme až do príchodu Pánovho.“ Keby to bolo isté, že Pán nepríde ani za sto rokov, nebol by tak písal. Bol by povedal: „*Tí živí, čo ostanú.*“ Ale Duch nezamýšľal naznačiť nič také. Nádej Pánovho príchodu mala byť trvalým očakávaním všetkých veriacich od počiatku. Koniec sveta je vzdialená udalosť, ale vychvátenie Cirkvi sa môže odohrať dnes.

Dobre si všimnime použité slová: „*Mŕtvi v Kristu vstanú najprv.*“ Nie je tu nijaká myšlienka všeobecného vzkriesenia spravodlivých a bezbožných spolu. Hovorí sa tu o zvláštnom vzkriesení špeciálnej triedy. Je to vzkriesenie „mŕtvych v Kristu.“ V tejto pasáži nemožno nájsť zmienku o bezbožných mŕtvych. Na inom mieste Písma čítame: „*Blažený a svätý, kto má podiel na prvom vzkriesení! Nad tými druhá smrť nemá moci, ale budú kňazmi Boha a Krista a budú s ním kralovať tisíc rokov*“ (Zjavenie 20:6). Treba uznať, že vzkriesenie, o ktorom sa hovorí v 1. Tesalonickom 4, má ten istý charakter ako „prvé vzkriesenie“, o ktorom je reč v Zjavení 20, v ktorom má miesto len „blažený a svätý“. A s tým-

to sa zhodujú slová apoštola, keď hovorí o vzkriesení v 1. liste Korintským 15:23: „*Ako prvotina Kristus, potom tí, čo sú Kristovi pri jeho príchode.*“ Keď chápeme zvláštnu povahu prvého vzkriesenia – že ono je výhradne „vzkriesenie k životu“ – potom môžeme pochopiť Pánove slová v Lukášovi 20:35: „*Tí však, čo budú uznaní za hodných dosiahnuť tamtoho veku a vzkriesenia z mŕtvych... sú synmi Božími, keďže sú synmi vzkriesenia.*“

Duchovia zosnulých veriacich nie sú v nevedomom spánku, ako sa mnohí ľudia vo svojej nevedomosti domnievajú v rozpore s Písmom. Sú v prítomnosti Pánovej. Sú s Ježišom v raji Božom. Sú s Kristom, čo je „omnoho lepšie.“ Lenže nemajú ešte oslávené telá. Ešte sa nestali podobnými obrazu Božieho Syna. A kvôli tomuto vrcholnému triumfu moci, ktorou si on všetko podmaní, očakávajú prvé vzkriesenie. Ich telá, ktoré sa siali v slabosti, necti a porušiteľnosti, budú vzkriesené v moci, sláve a neporušiteľnosti. Vtedy sa splní slovo, ktoré je napísané: „*Pohltená je smrť vo víťazstve*“ (1. Korintským 15:54).

„Potom,“ keď všetci mŕtvi v Kristu vstanú, „my, živí, čo ostaneme, spolu s nimi budeme vychvátení v oblakoch v ústrety Pánovi do vzduchu.“ V túto chvíľu nebude vzkriesený nik iný, len mŕtvi v Kristu. Len veriaci počujú zvolávajúci povel zostupujúceho Pána. Svet nebude vedieť nič o tomto zhromaždení vo vzduchu. Písmo nepodáva nijaký podrobný popis toho, ako sa udalosti odohrajú. Boh nemá v úmysle podporovať našu zvedavosť alebo zamestnávať naše mysle čírymi udalosťami. Duch Svätý chce viac predstaviť veriacim OSOBU, ktorá prichádza, než spôsob

jeho príchodu. Je to „SÁM PÁN“, ktorý zostúpi. Nie je to neznámy hlas, ktorý odtiaľ povolá veriacich. Je to dobre známy hlas nášho Spasiteľa, Pastiera, Priateľa, hlas toho, ktorý nás miloval a seba samého vydal za nás a obmyl nás od našich hriechov svojou krvou. A keď Duch Svätý hovorí, že budeme vychvátení, neopisuje slávu, do ktorej budeme uvedení. Nie, je to „v ústrety PÁNOVI do vzduchu.“ Je pôvabné vidieť, ako sa predstavuje osoba toho prichádzajúceho a ako sú všetky udalosti zatižené myšlienkou na neho samého. Takto by to chcel mať Boh a takto by to chceli mať aj srdcia tých, ktorí ho milujú. A pasáž končí vzácnymi slovami: „A tak budeme navždy s Pánom.“ Toto je vlastná podstata neba. Sláva neba pre myseľ kresťana nespočíva v trónoch, korunách a palmách víťazstva. Hlavnou radosťou neba nie sú brány z perál a ulice zo zlata. Nebo je prítomnosť Pánova. Budeme šťastní a naša radosť bude naveky plná, lebo budeme „S PÁNOM.“

Ale čo bude s neobrátenými, neveriacimi, bezbožnými mŕtvymi? Kedy budú vzkriesení? Písmo o tejto záležitosti nemlčí, ale jasne hovorí, že „ostatní mŕtvi neožili, kým sa nedovŕšilo tisíc rokov“ (Zjavenie 20:5). Tisíc rokov budú svätí žiť a kralovať s Kristom, skôr ako budú bezbožní vzkriesení. Potom nastane koniec sveta. Bude postavený veľký, biely trón, a „mŕtvi, veľkí i malí“ zastanú pred Bohom. Ale beda! Oni budú stáť pred Bohom ako tí, ktorých mená nie sú zapísané v knihe života, a budú tam stáť, aby boli „súdení podľa svojich skutkov.“ Toto je skutočne „vzkriesenie súdu,“ o ktorom hovoril Pán. Lebo ako nemožno nájsť nijakú zmienku o neve-

riacich mŕtvych v 1. Tesalonickým 4, tak nemožno nájsť nijakú zmienku o „mŕtvych v Kristu“ v súvislosti s javiskom súdu opísanom v Zjavení 20:11-15.

Povaha a predmet tohto súdu sú nevýslovne vážne. Pokiaľ ide o povahu tohto súdu, hovorí sa nám, že „každý bol súdený podľa svojich skutkov.“ A pokiaľ ide o predmet, hovorí sa nám, že „keď niekto nebol nájdený zapísaný v knihe života, bol uvrhnutý do ohnivého jazera.“ A pamätajme, že tento súd je *vo večnosti a na veky vekov*.

Milý čitateľ, na ktorom z týchto dvoch vzkriesení budeš mať účasť? Pán Ježiš Kristus si môže povolať svojich svätých z ich hrobov dnes. On si môže odvolať celú vykúpenú spoločnosť zo zeme pred ďalším východom slnka. Ak by sa to stalo, nachádzal by si sa medzi nimi? Poznáš ho ako svojho Spasiteľa? Uveril si v neho a v účinnosť jeho drahej krvi? Sú tvoje hriechy odpustené? Si pripravený stretnúť sa s Pánom? Alebo by si tu ostal ako nešťastná obeť svojho klamu, aby si vytrpel nevýslovné hrôzy veľkého súženia, ktoré príde na celý svet, ponechaný ležať v hrobe hriešnika po celý ten požehnaný čas, keď pokoj a radosť milénia bude pokrývať zem pod vládou Krista a jeho svätých, a nakoniec mal podiel na vzkriesení súdu, a bol uvrhnutý do ohnivého jazera?

Nech Boh nedovolí, aby to bol tvoj podiel! Aby ti umožnil uniknúť z takej záhuby, Boh neušetril vlastného Syna, ale vydal ho na smrť a súd kríža. Ak chceš uniknúť večnému hnevu a získať večnú blaženosť, nech ti je známe, že Boh je SPASITEĽ – BOH, a Kristus Ježiš je ustanovený ako zľutovnica prostredníctvom viery v jeho krv. A Božie

posolstvo pre teba je: „Ak teda ústami vyznáš Ježiša ako Pána, a uveríš vo svoje srdci, že ho Boh vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený“ (Rímskym 10:9). Ach, kiežby toto posolstvo vniklo do tvojej duše v božskej lúbeznosti a sile!

Pán Ježiš povedal:

Všetko, čo mi dáva Otec, príde ku mne, a toho, kto príde ku mne, nevyženie von. Lebo som nezostúpil z neba nato, aby som činil svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal...

Lebo to je vôľa môjho Otca, ktorý ma poslal, aby každý, kto vidí Syna a verí v neho, mal večný život, a ja ho vzkriesim v posledný deň.

Ján 6:37-40

C. A. Coates
(1862-1945)

Poznámky redakcie

- A) V celom texte článku je slovo „kresťan“ použité ako skrátene označenie „nového stvorenia v Kristovi“ (2. Korinským 5:17), čiže toho, „kto patrí Kristovi“.
- B) Slovom *veriaci* sú v článku pomenovaní ľudia, ktorí majú vieru v Boha a v evanjelium Ježiša Krista. Slovom *neveriaci* sú pomenovaní tí, ktorí takúto vieru nemajú. V otázke *veriaci – neveriaci* pozri článok *Učenie o viere*, Solas číslo 25, zima 2014, <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/ucenie-o-viere>

Andrew Murray

Škola poslušnosti

Predhovor

Úvahy o poslušnosti som napísal s vrúcnuou prosbou, aby ich náš Nebeský Otec použil na poučenie a posilnenie mladých mužov a žien, na ktorých poslušnosti a oddanosti závisí Cirkev a svet. Všetkých čitateľov s láskou pozdravujem. Nech vám Boh každej milosti bohato požehná!

Často sa stáva, že až po nejakej konferencii alebo napísaní knihy človek začína vidieť význam a dôležitosť pravdy, ktorou sa zaoberal. Aj ja cítim, že doteraz som málo chápal duchovný význam nepochopiteľného požehnanja, plynúceho zo života pravdivej a úplnej poslušnosti voči nášmu Otcovi v nebesiach. Dovoľte teda, aby som v niekoľkých vetách zhrnul hlavné body, ktoré sa mi javia zvlášť mocné. Každý čitateľ nech si ich hneď na začiatku zaradi medzi hlavné úlohy, ktoré je potrebné naučiť sa v Kristovej škole poslušnosti.

Nebeský Otec si od každého svojho dieťaťa praje, vyžaduje a čaká, že k nemu príľne poslušným srdcom deň po dni – bez prestania. Na to, aby všetky deti boli schopné takej poslušnosti, dal im v Novej zmluve neobsiahnutel-

nú a všestranne dostatočnú zásobu zaslúbení, spečatených darom svojho jednorodeného Syna a Svätého Ducha.

Duša, ktorá sa celkom odovzdala životu spoločenstva a prebývania v Trojjedinom Bohu, sa môže radovať z hojnosti zaslúbení a ich naplnenia. Veď Božia prítomnosť a moc sa pri nej dokonáva každý deň. Takýto život vyžaduje úplnú poslušnosť, bezvýhradnú dôveru a podriadenie svojej vôle Bohu. To znamená v každej chvíli hovoriť a konať v súhlase s Božou vôľou tak, aby on bol spokojný.

Aby to bolo pravdou aj pri nás, nestačí len náš súhlas. Potrebujeme, aby nám Svätý Duch dal pocítiť slávu i Božiu moc a aby nám dal túžbu po bezprostrednom a úplnom poddaní sa, aby sme nemali pokoj dovtedy, kým neprijmeme všetko, čo Boh chce pre nás urobiť.

Prosme, aby nám náš Pán svetlom Svätého Ducha ukázal svoju milujúcu a všemocnú vôľu tak, aby sme jednoducho vždy túžili poslúchnuť toto nebeské videnie.

Andrew Murray

Wellington 9. august 1898

I. POSLUŠNOSŤ

A JEJ MIESTO V SVÄTOM PÍSME

Ak študujeme nejaký biblický pojem, veľmi nám pomôže, keď si prečítame v Písme miesto, ktoré o ňom hovorí. Keď vidíme kde, ako často a v akej súvislosti sa tento pojem vyskytuje, pochopíme

jeho význam a celok sa nám skôr objasní. Dovoľte mi, aby som v prvej kapitole pripravil cestu k štúdiu o poslušnosti tým, že vám ukážem, kde v Božom slove nájdete na ňu Boží názor.

A. Celkový pohľad na Písmo

Začneme rajom. V 1. Mojžišovej 2:16-17 čítame: „A Hospodin Boh prikázal človekovi a riekol: „Z ktoréhokolvek stromu rajského budeš slobodne jest' ale zo stromu vedenia dobrého a zlého nebudeš jest', lebo toho dňa, ktorého by si jedol z neho, istotne zomrieš“. Ďalej (3:11): „Či si azda jedol zo stromu, o ktorom som ti prikázal, aby si nejedol z neho?“

Všimnite si, že poslušnosť je cnosťou raja; jedine ona tam človeku umožňuje pobyt, a je to tiež jediná požiadavka, ktorú na človeka Stvoriteľ kladie. Nehovorí sa tu o viere, láske alebo pokore – lebo poslušnosť zahrňuje v sebe toto všetko. Tak ako príkaz poslušnosti je najvyššou požiadavkou Božej zvrchovanosti, tak je aj poslušnosť rozhodujúca v živote človeka.

Poslušnosť je nevyhnutnou vlastnosťou v živote človeka.

Zanechajme teraz začiatok Biblie a pozrime sa na jej koniec. V jej poslednej kapitole čítame: „Blahoslavení, ktorí zachovávajú jeho prikázania, aby mali právo k drevu života...“ (Zjavenie 22:14). V 12. a 14. kapitole je tá istá myšlienka. Čítame tam o ľuďoch zo semena ženy (12:17), „ktorí zachovávajú prikázania Božie a majú svedectvo Ježiša Krista“. A o trpezlivosti svätých čítame (14:12): „...tí, ktorí ostríhajú prikázania Božie a vieru Ježišovu.“

Od začiatku až do konca, od strategického raja až do raja opäť nájdeného platí nezmeniteľný zákon, že len poslušnosť umožní prístup k stromu života a k priazni Božej.

Možno sa pýtate, ako sa to stalo, že neposlušnosť na počiatku, ktorá uzavrela

vstup k stromu života, sa na konci zmenila na poslušnosť, čím bol znovu získaný prístup k tomuto stromu? Obráťte sa k obsahu, ktorý leží uprostred medzi začiatkom a koncom, t. j. ku krížu Kristovmu. V epištole Rímskym 5:19 čítame: „...tak aj poslušnosťou toho jedného stanú sa mnohí spravodlivými;“ vo Filipským 2:8-9: „ponížil sa a bol poslušný do smrti a to až do smrti na kríži. Preto ho aj Boh nadmieru povýšil...“ Alebo Židom 5:8-9: „...On, hoci bol Syn, naučil sa poslušnosti z toho, čo trpel, a súc zdokonalený stal sa všetkým, ktorí ho poslúchajú, pôvodcom večného spasenia.“ Vidíte, že celé vyslobodenie, ktoré nám Kristus vydobyl, závisí na prvom mieste opäť od poslušnosti. Krása jeho spasenia spočíva v tom, že nás vracia k životu poslušnosti. Takým životom môže stvorenie oslavovať svojho Stvoriteľa a od neho i prijať slávu, na ktorej sa má, podľa jeho priania, podieľať. Raj, Golgota i nebo prehlasujú jednohlasne: „Dieťa Božie! Prvá a posledná vec, ktorú Boh od teba žiada, je jednoduchá, všetkoobsahujúca a dôsledná poslušnosť.“

B. Pohľad do Starej zmluvy

Aj tu si musíme všimnúť, že pri každom rozhodovaní a čine má poslušnosť vždy významné miesto.

1. Vezmime si napr. Noacha – otca nového ľudského pokolenia, o ktorom sa štyrikrát píše (1. Mojžišova 6:22, 7:5, 7, 9, 16): „A Noach učinil všetko tak, ako mu prikázal Boh, tak učinil.“ Len poslušný človek plní príkazy, ktoré sú mu Bohom zverované.

2. Myslime na Abraháma, otca vyvoleného národa: „Vierou ... Abrahám poslúchol Boha“ (Židom 11:8).

Štyridsať rokov bol už v tejto škole poslušnosti viery, keď chcel Boh jeho vieru zdokonaľiť a korunovať ju množstvom požehnaní. A to dostal Abrahám za naozaj vrcholný prejav poslušnosti. Keď zviazal svojho syna na oltári, prišiel k nemu Boh a povedal (1. Mojžišova 22:16-18): „Na seba samého som prisahal ...požehnám, áno požehnám ťa a rozmnožiť rozmnožím tvoje semeno... a v tvojom semene budú požehnané všetky národy zeme, pretože si poslúchol na môj hlas.“

A Izákovi povedal: „...a postavím prísahu, ktorú som prisahal Abrahámovi, ...pretože Abrahám poslúchol na môj hlas...“ (1. Mojžišova 26:3-5).

Keď už raz pochopíme, ako nevýslovne milá je poslušnosť v Božích očiach, tak vyznáme aj to, aká nevyhovujúca je odplata, ktorú za ňu človeku dáva! Ak chceme byť požehnaním pre svet, musíme byť predovšetkým poslušní ľudia. Pán Boh aj ľudia nás musia poznať podľa jediného znaku, ktorým je úplné podriadenie našej vôle Božej vôli. Nech každý, kto kráča v Abrahámových šľapajách, koná ako on!

Obráťme sa teraz k Mojžišovi. Na hore Sinaj ho Boh poveril poslanstvom pre izraelský ľud (2. Mojžišova 19:5): „...ak skutočne budete poslúchať môj hlas, ...budete mi zvláštnym vlastníctvom nad všetky národy.“

Všimnime si svätyniu, v ktorej mal Boh prebývať. V posledných troch kapitolách 2. knihy Mojžišovej máme devätnásťkrát napísané, že „podľa toho, ako prikázal Hospodin Mojžišovi, tak učinil“. A potom čítame, že „sláva Hospodinova naplnila stánok“.

V 3. Mojžišovej v 8. a 9. kapitole máme tieto slová, vzťahujúce sa k po-

sväteniu kňazov i stánku, napísané dvánásťkrát. A potom tam stojí: „...a vtedy sa ukázala sláva Hospodinova všetkému ľudu. Vyšiel oheň spred tvári Hospodinovej a strávil, čo bolo na oltári.“

3. Keď ľud už mal vstúpiť do Kanánu, pre veľkú neposlušnosť musel znova začať štyridsaťročné putovanie po púšti. Čítajme v 5. Mojžišovej všetko, čo hovorí Mojžiš pri pohľade na zaslúbenú zem a uvidíme, že niet v Biblii knihy, ktorá by častejšie používala slovo „poslúchať“, alebo ktorá by častejšie hovorila o požehnaní, ktoré z poslušnosti plynie. Všetko je obsiahnuté v slovách: „...predkladám požehnanie..., keď budete počúvať... a zlorečenie, keby ste nepočúvali na prikázania...“ (5. Mojžišova 11:27-28).

Áno, „požehnanie, ak budete poslúchať“! To je kľúč požehnaného života. Kanaán, práve tak ako raj a nebo, keď je miestom poslušnosti, je aj miestom požehnaní. Kiežby sme s tým počítali! Chráňme sa prosiť len za požehnanie. Starajme sa o poslušnosť a Boh sa postará o požehnanie. Nech mojou jedinou túžbou ako kresťana je dokonalá poslušnosť a snaha ľúbiť sa Pánu Bohu.

4. Zastavme sa pri ustanovení izraelských kráľov. Tu v prípade Saula je prísne napomenutie, že človek, ktorého Boh poveril vládou nad jeho ľuďmi, musí dokonale poslúchať. Samuel prikázal Saulovi (1. Samuelova 13:8-14), aby čakal sedem dní, kým príde a bude obetovať, a potom mu povie, čo má urobiť. Keď Samuel neprichádzal (1. Samuelova 13:8-14), Saul obetoval sám. Keď Samuel prišiel, povedal Saulovi: „Neposlúchol si prikázania Hospodina, svojho Boha, ktoré ti prikázal... ale teraz neobstojí tvoje

kráľovstvo... lebo si neposlúchol toho, čo ti prikázal Hospodin.“

Boh nepoctí neposlušného človeka! Potom bola Saulovi druhýkrát daná príležitosť, aby preukázal, čo bolo v jeho srdci. Je vyslaný, aby vykonal Boží súd nad Amalechom. Poslúchne. Zhromaždí vojsko v počte dvestotisíc mužov, vydá sa s nimi na púšť a zničí Amalecha. Avšak zachoval najlepší dobytok a kráľa Agaga, hoci mu Boh nariadil, aby všetko dokonale vyhladil a ničoho neušetril.

A Boh hovorí k Samuelovi: „Lutujem, že som Saula ustanovil za kráľa, lebo... nevykonal mojich slov.“

Keď prišiel Samuel, Saul dvakrát tvrdil: „...vykonal som slovo Hospodinovo“ a „ved' som poslúchol hlas Hospodinov.“

A mnohí by si mysleli, že tak aj urobil. Avšak jeho poslušnosť nebola úplná. Boh žiadal presnú a úplnú poslušnosť, keď hovoril: „...zahlad'te ako prekliate všetko, čo má! Nezlutuješ sa nad ním...“ To však Saul neurobil. Ušetril najlepšie ovce na obeť Hospodinovi. A Samuel mu preto hovoril: „Poslúchať je lepšie ako obetovať... Preto, že si ty zavrhol slovo Hospodinovo, zavrhol aj on teba...“

To je smutná výstraha. Nestačí „len dosť veľká“ poslušnosť, ktorá čiastočne plní Božie rozkazy – to predsa nie je poslušnosť, akú vyžaduje Boh! On hovorí o každom hriechu a o každej neposlušnosti: „...zahlad' ako prekliate! Nezlutovávaj sa...“

Nezlutovávaj sa... Nech nám Pán Boh milostivo zjaví, či ideme naozaj celkom s ním, či sa snažíme dokonale vyhladiť všetko a či nešetríme niečo, čo nie je v dokonalom súlade s jeho vôľou. Len poslušnosť z celého srdca a v tých najmenších podrobnostiach môže us-

pokojiť Boha. Nech ťa neuspokojuje nič menšieho! Inak – zatiaľ čo sa ty pýtaš: „Či som neposlúchol?“ Boh ti už odpovedá: „Zavrhol si reč Hospodinovu.“

Ešte slovo zo Starého zákona. Kniha proroka Jeremiáša (hneď po 5. knihe Mojžišovej) obsahuje najčastejšie slovo „poslúchať“. Je to však, žiaľ, veľmi často v spojení s nárekom, že ľud neposlúchol. Boh vyjadruje svoje konanie s predstaviteľmi židovského národa slovami: „Lebo ved' som nehovoril s vašimi otcami ani som im neprikázal v deň, v ktorý som ich vyviedol z Egyptskej zeme, o nijakej zápalnej alebo bitnej obeti. Ale iba toto som im prikázal a povedal som: Počúvajte na môj hlas, a budem vám Bohom...“ (Jeremiáš 7:22–23).

Keby Pán Boh dal, aby sme pochopili, že všetko, čo on hovorí o obetiach i o obeti jeho milovaného Syna, je podriadené jednej veci: Aby sa jeho stvorenie vrátilo k plnej poslušnosti. Jedinou bránou pochopenia nevystihnuteľného významu slova „Budem vašim Bohom“ je „Poslúchajte môj hlas...“

C. Pohľad do Novej zmluvy

1. Stredobodom Nového zákona je postava Ježiša Krista. On vyvýšil význam poslušnosti tým, že ju uviedol ako jediný dôvod pre svoj príchod na túto zem. Vyjadril to týmito slovami: „Idem, aby som činil, Otče, tvoju vôľu!“ Pred ľuďmi vyznával: „Nehľadám svoju vlastnú vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal...“

O všetkom, čo robil a trpel, aj o svojej smrti vravel: „Toto prikázanie som prijal od svojho Otca.“ Ak sa zaoberáme jeho učením, vidíme, že takú poslušnosť, akú sám zachováva, vyžaduje aj od každého, kto chce byť jeho učeníkom.

Celá jeho služba, od začiatku až do konca, sa vyznačuje poslušnosťou – a tá je pravou podstatou spasenia.

Kázeň na hore začína Pán Ježiš slova-mi, že nikto nemôže vstúpiť do kráľovstva Božieho, len ten, kto činí vôľu jeho Otca, ktorý je v nebesiach. Vo svojom poslednom rozhovore s učeníkmi podivuhodne objasňuje duchovné vlastnosti pravej poslušnosti zrodenej z lásky a láskou ovlá-danej. Len taká poslušnosť otvára cestu k Bohu. Vryte si do srdca tieto podivuhodné slová: „Ak ma milujete, zachovávajte moje prikázania. A ja budem prosiť Otca... a dá vám iného Tešiteľa... Ducha pravdy... Kto má moje prikázania a zachováva ich, to je ten, kto ma miluje; a ten, kto mňa miluje, bude milovaný od môjho Otca, i ja ho budem milovať a zjavím mu seba... Keď ma niekto miluje, ten bude ostríhať moje slovo, a môj Otec ho bude milovať, a prídeme k nemu a urobíme si u neho príbytok“ (Ján 14:15, 21,23).

Žiadne slová nemôžu jednoduchšie a zároveň mocnejšie vyjadriť nepochopiteľné, slávne miesto, ktoré Kristus určuje poslušnosti:

- a) len milujúce srdce jej je schopné,
- b) skrze ňu obdržíme všetko, čo nám Boh chce dať zo svojho Svätého Ducha, zo svojej obdivuhodnej lásky a zo svojej prítomnosti v Pánovi Ježišovi Kristovi.

Neviem o žiadnom inom mieste v Písme (Ján 14. kapitola), ktoré by nám dalo vyššie zjavenie duchovného života, alebo lepšie ukázalo na moc milujúcej poslušnosti. Prosme čo najvrúcnejšie Boha, aby svojím Svätým Duchom denne osvietil našu poslušnosť a naplnil ju nebeskou žiarou.

Pozrite, ako nasledujúca kapitola (Ján 15) všetko jasne potvrdzuje. Iste

dobre poznáme podobienstvo o vinici. Ako často a ako horlivo sme prosili za to, aby sme zostávali v Kristovi. Mysleli sme, že je potrebné viac študovať Božie slovo, viac viery, viac modlitieb a užšieho spojenia s Bohom, pričom sme prehliadli tú jednoduchú pravdu, ktorú nás Pán Ježiš tak výrazne učil: „Ak budete zachovávať moje prikázania, zostanete v mojej láske“, zároveň s Božím zapečatením: „...ako aj ja som zachoval prikázania svojho Otca a zostávam v jeho láske...“

Jediný spôsob pre neho a pre nás tu na zemi, ako zostávať v Božej láske, je zachovávať jeho prikázania. Dovoľte, aby som sa vás opýtal, či to viete, či ste o tom počuli, či ste tomu uverili alebo dokonca už skúsili pravdivosť toho, že poslušnosť tu na zemi je kľúčom k získaniu miesta v nebesiach? Kým nebude spojenie medzi najhlbšou Božou láskou v nebi a našou úprimnou milujúcou poslušnosťou na zemi, nemôže sa nám Kristus plne zjaviť a Boh nemôže zostávať v nás a my nemôžeme zostať v jeho láske.

2. Teraz venujme pozornosť učeníkom Pána Ježiša. V Skutkoch apoštolov na dvoch miestach vidíme, ako je Peter celkom naplnený učením svojho Pána. Vo verši Skutky 5:32 „A my sme jeho svedkami v tých veciach i Svätý Duch, ktorého dal Bôh tým, ktorí ho poslúchajú“ vidieť, že dobre vie, že Letniciam muselo predchádzať úplné podriadenie sa Kristu. V slovách „Viac sa patrí poslúchať Boha ako ľudí“ je jasné jeho stanovisko ako človeka – poslušnosť až do smrti. Nič na zemi sa neodváža prekážať jej ani v nej brániť tomu, ktorý sa celkom oddal Bohu.

3. Na začiatku i na konci Pavlovej epištoly Rímskym sú slová „poslušnosť viery medzi všetkými národmi“ (Rímskym 1:5; 16:26). Apoštol tu ukazuje, prečo sa vlastne stal apoštolom. Hovorí o tom, čo Boh urobil, aby „pohania prijali poslušnosť“. Učí, že ak sme ospravedlnení Kristovou poslušnosťou, stávame sa služobníkmi poslušnosti a spravodlivosti. Ako Adamova neposlušnosť bola príčinou smrti, tak Kristova poslušnosť je jedinou cestou, ako tvrdí evanjelium, ktorá získava prístup k Bohu a k Jeho láske. Aj naša viera sa poslušnosťou dokonáva.

Vieme dobre, ako Jakub napomína, aby sme neboli len poslucháčmi slova, ale jeho činiteľmi. Vysvetľuje, ako Abrahám bol svojimi skutkami ospravedlnený a ako bola jeho viera zdokonalená.

V 1. epištole Petra v 1. kapitole jasne poznávame, ako Peter nazeral na poslušnosť. V druhom verši tejto kapitoly hovorí: „Vyvoleným... v posvätení Ducha Svätého, k poslušnosti a pokropeniu krvou Ježiša Krista...“ Ukazuje tu, že naša poslušnosť bola vo večnom pláne u Otca a že je predmetom práce Svätého Ducha a hlavným dielom Kristovho spasenia. V 14. verši tejto kapitoly píše: „Ako poslušní synovia“, t. j. narodení z poslušnosti, poznamenaní ňou a poddaní jej, „bud'te svätí v každom počínaní“. Poslušnosť je tiež podobne začiatok pravej múdrosti.

V 1. Petrovom 1:22 čítame „...očistiac svoje duše poslušnosťou pravdy...“, to znamená, že celé prijatie Božej pravdy nezáleží len na súhlase alebo na silnom pohnutí jednotlivca, ale je to bezpodmienečné podriadenie života vláde

Božej pravdy. Život kresťana je teda v prvom rade životom poslušnosti.

4. Známe sú aj jednoznačné Jánove výroky, ako napr.: „Ak vraví niekto: Známa ho, a prikázania jeho nezachováva, je klamár...“ Poslušnosť je jediné vysvedčenie kresťana.

„...Nemilujme len slovom, ani jazykom, ale skutkom a pravdou! A potom... pred tvárou jeho uspokojíme svoje srdcia... A za čokoľvek prosíme, berieme od neho; lebo zachovávame jeho prikázania a robíme to, čo je milé pred jeho tvárou.“

Poslušnosť je tajomstvom dobrého svedomia a dôvery, že nás Boh počuje. „To je láska Božia, aby sme zachovávali jeho prikázania.“ Poslušnosť, ktorá zachováva jeho prikázania, je rúchom, v ktorom sa zjavuje ukrytá a neviditeľná láska a podľa miery poslušnosti sa poznáva.

Také miesto zaujíma poslušnosť v Svätom Písme, v Božej myslí a v srdciach jeho služobníkov.

Aj my sa máme pýtať: „Zaujíma také miesto aj v mojom srdci a mojom živote?“ Dali sme v poslušnosti skutočne Bohu tú najvyššiu vládu nad sebou, ako si to on praje tak, aby nás nadchla ku každej práci a vždy, keď k nemu pristupujeme?

Ak sa skutočne oddáme hľadaniu Božieho Ducha, môže sa stať, že zistíme, že v tomto úsilí nepostupujeme vždy s úspechom, pričom zisťujeme, že príčina nášho nezdaru tkvie v modlitbe a práci. Pravdepodobne prideme k poznaniu, že nemôžeme dosiahnuť hlbšieho požehnanie Božej milosti a plnej radosti z Božej lásky jednoducho preto, že naša poslušnosť nie je taká, akú očakáva od nás Boh. Preto, že nie

je začiatkom a víťazným koncom nášho kresťanského života.

Nech táto naša prvá úvaha prebudí v nás horlivú túžbu po plnom poznaní Božej vôle týkajúcej sa tejto pravdy. Spojme sa v prosbe za to, aby nám

Svätý Duch ukázal, aký nedokonalý je život kresťana, keď v ňom nevládne poslušnosť a ako sa tento život môže zmeniť na život dokonalej poslušnosti. Je isté, že Boh v Ježišovi Kristovi nám chce taký život umožniť.

Predhovor a prvá kapitola publikácie Andrew Murray „Škola poslušnosti“.

Vyšlo vo vydavateľstve MSEJK, Bratislava 2009. Publikované so súhlasom vydavateľa.

Učí Božie slovo, že Zem je plochá?

Ludské poznanie a Božie zjavenie

V súčasnosti rastie počet ľudí, ktorí sú bytostne presvedčení, že naša planéta je plochá a že štátne či vedecké inštitúcie v otázke tvare Zeme klamú a zavádzajú veriach či širokú verejnosť. Tento trend je v súlade so vzostupom rozmáhania sa konšpiračných teórií. Aj mnohí z tých, ktorí vyznávajú vieru v meno Pána Ježiša Krista, veria, že Zem je skutočne plochá, pretože sú presvedčení, že to takto vyučuje (zjavuje) Písmo. Kresťan by mal byť človekom pravdy, mal by pravde veriť a pravdu aj zvestovať a šíriť. Najvyššou autoritou pre zjavenie pravdy je sám Boh. Pravda o svete, v ktorom žijeme, k nám prichádza cez zapísané Božie slovo, Písmo. Preto je veľmi dôležité preskúmať, či naozaj Písmo tvrdí, že Zem je plochá a nie guľatá ako ostatné planéty či vesmírne telesá. Čiže preskúmať, či planéta, na ktorej žijeme, je tvaru plochého disku (pozri obr. 1 na str. 47) alebo je guľatého tvaru^{A)} tak, ako to predkladá súčasné vedecké poznanie.

Sme bytosti, ktoré stvoril Boh na svoj obraz. Dal nám mnohé vlastnosti a schopnosti. Jednou z nich je aj schopnosť pravdivo spoznávať a využívať realitu stvorených vecí. Boh do celého tvorstva vložil poriadok. Príroda sa riadi prírodnými zákonmi, ktoré Boh ustanovil. Tieto zákony sú súčasťou toho, ako Boh udržuje pri existencii všetko stvorené. Bežné každodenné fungovanie tvorstva podlieha prírodným zákonom a nemôže sa z nich vymaniť. Boh sám však má právo aj moc konať aj mimo týchto zákonov, konať nadprirodzene, činiť zázraky. Zázraky sú však výnimočným,

mimoriadnym Božím zásahom do chodu tvorstva a nepredstavujú bežný režim fungovania, v ktorom tvorstvo jestvuje. Sú časovo aj priestorovo obmedzené.^{B)}

Človek má od Boha schopnosť poznávať tvorstvo a jeho fungovanie a toto poznanie využívať na svoje dobré, k svojmu prospechu. To je súčasť všeobecnej Božej dobroty, ktorá sa po páde človeka (Adama) do hriechu vzťahuje na dobrých aj na zlých. Človek poznáva realitu tvorstva a jeho fungovanie pomocou *skúsenosti a zmyslov*. Inak povedané, *poznáva tvorstvo empiricky*. Empirické poznanie je pravdivé, pretože

je overiteľné a pretože Boh nestvoril ilúziu tvorstva, ale skutočné tvorstvo a v ňom človeka, ktorý je schopný empiricky poznávať toto tvorstvo. Preto aj empirická veda, ktorá pracuje s pozorovaním, meraním, laboratórnym či prírodným pokusom (experimentom), prináša pravdivé poznanie, ktoré nie je v rozpore so zjavením Božieho slova (Písma). Empirické poznávanie tvorstva pozorovaním a skúmaním, či už laické, alebo vedecké, je dokonca takej povahy, že má schopnosť priviesť človeka k poznaniu existencie Boha, poznaniu niektorých jeho atribútov, akými sú večnosť, všetka múdrosť a najvyššia moc (jeho božstvo/božskosť): „... pretože to, čo sa môže vedieť o Bohu, je im (ľuďom) zjavné, pretože im to Boh zjavil. Lebo jeho, len zmyslom duše pochopiteľné neviditeľnosti vidieť od stvorenia sveta po učených veciach, totiž jeho večnú moc a jeho božstvo, aby boli bez výhovorky“ (Rímskym 1:19-20).

Empirické laické či vedecké poznanie preto nikdy nepovedie k rozporu medzi pravdou zjavenou v Písme a pravdou spoznanou empiricky skúmaním tvorstva – pravdou získanou vedeckými prostriedkami a metódami empirickej vedy. Ale pozor, existuje aj *takzvaná veda*, veda, ktorá sa v pohľade tohto materialistického sveta považuje za vedu rovnako ako empirická veda. Ide o tzv. „vedu o pôvode“, „vedu o počiatkoch“, ktorú nazveme „paleo-veda“. Táto „veda“ sa zaoberá dávnou minulosťou (vývojom, „evolúciou“) a pôvodom („históriou“) našej planéty, celého vesmíru a všetkého živého. „Paleo-veda“ však nepracuje s rovnakou metódou poznávania ako empirická veda. Empiricky

je možné skúmať len prítomný stav, ale nie počiatok a dávne procesy, ktoré viedli k prítomnému stavu. „Paleovedné skúmanie“ o pôvode a dávnominulých procesoch je založené na kombinácii empirického poznania súčasného stavu a extrapolácie dozadu v čase, ktorá je založená na predpokladoch, ktoré sa empiricky overiť nedajú. Tieto predpoklady pochádzajú z materialistickej filozofie, vychádzajú z neoveriteľného a neoveriteľného predpokladu, že prvotnou a jedinou príčinou vzniku a existencie všetkého je hmota a len hmota a jej schopnosť samo-organizácie. Boh ako prvotná príčina sa nepripúšťa. Božia moc a jeho stvoriteľská aktivita sa pripisuje hmote a energii.

Svetské paleo-vedecké poznanie, svetské vedecké poznanie o pôvode a vývoji vesmíru, slnečnej sústavy a Zeme, svetské evolučné vedecké poznanie o pôvode a vývoji života na Zemi je založené na dedukcii, fiktívnej rekonštrukcii (neoveriteľnej špekulácii). Toto „paleovedecké poznanie“ je nepravdivé a zavádzajúce. Je v rozpore s pravdou zjavenou v Písme. Empiricky overiteľné poznanie, laické či vedecké, však v rozpore s Písmom nie je.

Empirická veda prináša poznanie, ktoré je v súlade s pravdami zjavenými v Písme preto, lebo Boh je autorom svojho slova a je aj autorom tvorstva. Tvorstvo pre nás nestvoril ako ilúziu, ktorá by nezodpovedala realite, ale ako poznateľnú realitu, v ktorej žijeme a z ktorej máme prospech a veľké požehnanie, a to dokonca ešte aj po páde, keď vstúpili do tejto reality porušenie a smrť. Je to empirická veda, ktorá priniesla do života človeka množstvo tech-

nických a technologických výtobytkov, ktoré umožňujú vysokú životnú úroveň a kvalitu nášho života. Dokonca slúžia aj na hatenie (redukovanie) dôsledkov kliatby, porušenia a smrti, ktoré vstúpili do všetkého stvorenstva pre neposlušnosť prvého človeka (Adama). Tieto výtobytky sa týkajú medicíny, farmakológie, stavebníctva, strojárstva, dopravy, poľnohospodárstva, potravinárstva a mnohých ďalších oblastí nášho života a sú nám na prospech a požehnanie.

Empirické fakty týkajúce sa tvaru Zeme

Preverme najprv hypotézu o plochej Zemi a preverme ju z každodennej skúsenosti bežného človeka, bežného občana. Medzi zástancami hypotézy o plochej Zemi je väčšinovo prijímaný nasledovný model plochej Zeme (pozri obr. 2 na str. 47):

Zem je plochý disk o priemere rádovo 10 000 km (ťažko nájsť oficiálny údaj). Nad týmto diskom obiehajú Slnko a Mesiac po kruhovej dráhe vo výške 4 800 km. Slnko má veľkosť (priemer) 52 km a je to bodový žiarič (vyžaruje len kužeľ svetla). Hviezdy sú na nebeskej klenbe vo výške 5 000 km. Severný pól je v strede disku. Južný pól ako bod neexistuje, namiesto neho existuje kružnica, obvod disku. Antarktída ako kontinent neexistuje, na obvode disku je údajne nepreniknuteľná hradba ľadu a nikto sa nemôže presvedčiť, čo za ňou je.

Čo hovorí pozorovanie, ktoré dokáže spraviť bežný laik a ktoré si nevyžaduje vedecké vzdelanie, dokonca ani len doštudovanú strednú či základnú školu? Striedanie noci a dňa je empiricky (zmyslovo) pozorovateľné deň čo deň. Model plochej Zeme si vyžaduje, aby

Slnko bolo bodovým žiaričom a vyžarovalo len kužeľ svetla, v ktorom je na povrchu plochej Zeme deň a mimo ktorého je noc. K takémuto modelu Slnka však model plochej Zeme neponúka žiadnu empirickú fyziku, neponúka žiadne vedecké vysvetlenie. Svietenie Slnka by teda muselo byť nadprirodzené, zázračné po celý čas. K tomu sme sa vyjadrili vyššie, že z Písma aj zo skúsenosti vieme, že Božie zázraky predstavujú mimoriadne, výnimočné a dočasné vstupy do chodu stvorenej prírody, ktorá sa bežne riadi a udržuje poriadkom vo forme prírodných zákonov. Navyše, takáto konštelácia plochej Zeme, Mesiaca a Slnka vytvára neprekonateľný problém: nedajú sa vysvetliť pozorované fázy Mesiaca (spln, nov, štvrt') a nedajú sa vysvetliť pozorované zatmenia Mesiaca a Slnka. Vráťme sa však k striedaniu noci a dňa a k pozorovaniu východu a západu slnka.

Východ a západ slnka

je denno-dennou skúsenosťou každého človeka. Slnko ráno vychádza spoza obzoru a večer zapadá za obzor. V modeli plochej Zeme sa Slnko k obzoru ani len nepriblíži. Západ Slnka vyzerá tak, že Slnko jednoducho zhasne pomerne vysoko nad obzorom (cca 26 vertikálnych uhlových stupňov). Východ Slnka zase tak, že Slnko sa rozsvieti vysoko nad obzorom. Samotné toto jediné empirické pozorovanie vyvracia hypotézu o plochej Zemi. Toto pozorovanie si môže overiť aj dieťa.

Vzdialenosť Mesiaca od Zeme

Tak ako dokážeme pomocou laserových zariadení merať vzdialenosti v interiéri

bytu, na stavbe či v zememeračstve a geodézii, dokážeme empiricky zmerať pomocou laseru (technológia *Lunar Laser Ranging*) aj vzdialenosť Zeme a Mesiaca. Výsledkom merania je (v priemere, cca) 384 400 km a nie 4 800 km.

Hviezdna obloha

Pozorovanie hviezd je opäť niečím, čo je dostupné každému jednému vidomému človeku. V modeli plochej Zeme musí vidieť pozorovateľ kdekkoľvek na Zemi tie isté hviezdy a pritom všetky hviezdy súčasne, pretože v tomto modeli všetky hviezdy sú na nebeskej klenbe nad plochou Zemou. Vzniká však pálčivá otázka: Je to tak? Ktoré hviezdy skutočne vidí konkrétny pozorovateľ?

Z vlastnej skúsenosti vieme, že Európan vidí iné hviezdy ako Argentínčan či Juhoafričan. Teda predpoveď modelu plochej Zeme o tom, ako bude vyzeráť pozorovateľná nočná hviezdna obloha, je v rozpore so samotným pozorovaním. Pohyb hviezd na nočnej oblohe je ďalším pozorovaním, ktoré si môže overiť bežný laik. V modeli plochej Zeme vidí pozorovateľ z ktoréhokolvek miesta tie isté hviezdy, ako sme už spomenuli. No nielen to. Všetky hviezdy musia krúžiť na nočnej oblohe v jednom a tom istom smere a pritom žiadna z hviezd nezapadá za obzor ani nevychádza spoza obzoru. Naše pozorovania nočnej oblohy sú však v príkrom rozpore s touto predikciou modelu plochej Zeme. V súlade s predikciou modelu sférickej (gulatej) Zeme vidí pozorovateľ na severnej poglobuli hviezdy severnej oblohy, ktoré počas noci krúžia okolo *Polárky* proti smeru hodinových ručičiek. Pozorovateľ na južnej poglobuli vidí iné

hviezdy. Vidí hviezdy južnej oblohy, ktoré krúžia okolo hviezdy *Sigma Octantis* v smere chodu hodinových ručičiek. S výnimkou pozorovateľa nachádzajúceho sa presne na severnom a južnom zemepisnom póle, pre pozorovateľa kdekkoľvek inde niektoré hviezdy vychádzajú spoza obzoru a zapadajú za obzor pod uhlom, ktorý závisí od zemepisnej šírky stanovišťa pozorovateľa. Na rovníku je to kolmo na obzor. Aj samotné toto jedno pozorovanie vyvracia hypotézu o plochej Zemi.

V súvislosti s pozorovaním hviezd severnej a južnej oblohy vytvára model plochej Zeme neriešiteľný a absurdný problém. Hviezda *Sigma Octantis* je hviezdou južného pólu nočnej nebeskej oblohy. V modeli plochej Zeme južný pól neexistuje, je to „južná kružnica“. V modeli plochej Zeme je smer k juhu vždy smer kolmo na obvod plochej Zeme. Kde sa potom nachádza hviezda *Sigma Octantis*? Pre každého pozorovateľa na ktoromkoľvek kontinente či na lodi kdekkoľvek na zemi je to na juh. Nachádza sa teda táto hviezda naraz všade na obzore na obvod plochej Zeme? Alebo je to svietiaci kružnica? Otázka hviezd blízko južného pólu predstavuje pre model plochej Zeme kolaps logiky a zdravého rozumu a intelektuálnu samovraždu.

Antarktída

Čerešničkou na torte je otázka Antarktídy ako kontinentu v modeli plochej Zeme. Na Antarktíde sa robí množstvo vedeckého výskumu, sú tam výskumné stanice a observatóriá, lietajú tam komerčné lety, cestujú tam polárnici na expedície a extrémni športovci zašportovať si. Všetko toto je podľa zástancov modelu

plochej Zeme obyčajná lož. Namiesto toho, aby si kúpili letenku a zcestovali na Antarktídu, aby sa sami presvedčili o tom, ako to tam vyzerá, ostávajú len pri nepochopiteľnom, ničím nepotvrdenom a skúsenosti odporujúcom tvrdení, že na obvode plochej Zeme je nepreniknuteľná hradba ľadu. Alebo prípadne celý tento obvod stráži armáda, aby sa nikto sám nemohol presvedčiť a aby tento strašný podvod spáchaný na celom ľudstve ohľadom tvaru Zeme nebol odhalený. Nuž, čo na to povedať?

Zemská príťažlivosť, gravitácia

Zo skúsenosti vie aj dieťa, že ak sa potkne, spadne. Podobne je to s pádom na bicykli, kolieskových korčuliach či lyžiach, s pádom z rebríka alebo z konára na strome, či, žiaľ, s tragickým pádom lietadla, ktoré stratilo vztlak na krídlach. Existenciu zemskej príťažlivosti poznáme zo skúsenosti. Z empirie dnes poznáme aj vysvetlenie pre zemskú príťažlivosť. Hmotné telesá sa navzájom priťahujú. Príťažlivosť dvoch hmotných bodov je daná a popísaná Newtonovým gravitačným zákonom.^(c) To, že tento zákon funguje, sa potvrdzuje denno-denne z bežnej skúsenosti a množstvom fyzikálnych javov v celom vesmíre. Vzájomná príťažlivosť telies je vlastnosť hmoty, ktorú jej prisúdil (pridelil) Hospodin. Zo skúsenosti poznáme príliv a odliv na pobreží mora. Je spôsobený príťažlivosťou Mesiaca a Slnka. V modeli plochej Zeme krúžia Mesiac i Slnko nad diskom plochej Zeme po kružniciach, ktoré sú vo výške 4 800 km nad povrchom zeme. Tento model však neponúka žiadne vysvetlenie, čo ich na tejto obežnej dráhe drží a prečo ne-

padnú ako jablko zo stromu na povrch Zeme. Vzдорovanie Slnka a Mesiaca gravitácii by teda muselo byť nadprirodzené, zázračné po celý čas. K tomu sme sa vyjadrili vyššie, že z Písma aj zo skúsenosti vieme, že Božie zázraky predstavujú mimoriadne, výnimočné^(b) a dočasné vstupy do chodu stvorenej prírody, ktorá sa bežne riadi a udržuje poriadkom vo forme prírodných zákonov vrátane zákona o gravitácii.

Mimochodom, je to práve táto vlastnosť hmoty – príťažlivosť, ktorá určuje tvar Zeme. Každé tekuté či deformovateľné teleso, akým je aj naša planéta, zaujíma tvar, ktorý diktuje vzájomná príťažlivosť hmoty, z ktorej toto teleso pozostáva. Teleso sa snaží zaujať tvar minimálnej gravitačnej potenciálnej energie. V praxi to znamená, že tekuté či deformovateľné teleso zaujme v dôsledku samo-gravitácie tvar gule.

Mohli by sme pokračovať a ešte dlho hovoriť o pozorovaniach magnetického poľa Zeme, o vzdialenosti Slnka a o fyzike Slnka, o technológii pre určovanie polohy GNSS (GPS), ktorú má dnes človek bežne dostupnú v chytrom mobile, o satelitnej geodézii, o priamom pozorovaní tvaru Zeme astronautmi na obežnej dráhe Mesiaca či na povrchu Mesiaca a podobne, ale vo svetle vyššie uvedených argumentov zrozumiteľných bežnému laikovi by to azda už ani nemalo byť potrebné.

Ľudia zo sveta, ktorí zastávajú a šíria nepravdivé konšpiračné teórie vrátane tej o plochej Zemi, tak robia často len preto, lebo si jednoducho zamilovali konšpiračné teórie a osvojili si postoj, že majoritná mienka či štát so svojimi inštitúciami cielene verejnosť zavádza.

Zo skúseností s rozhovormi s takýmito ľuďmi mám pocit, že viac ako pravdu milujú jednoducho byť v opozícii voči majoritnej mienke a neustále proti niečomu mediálne bojovať.

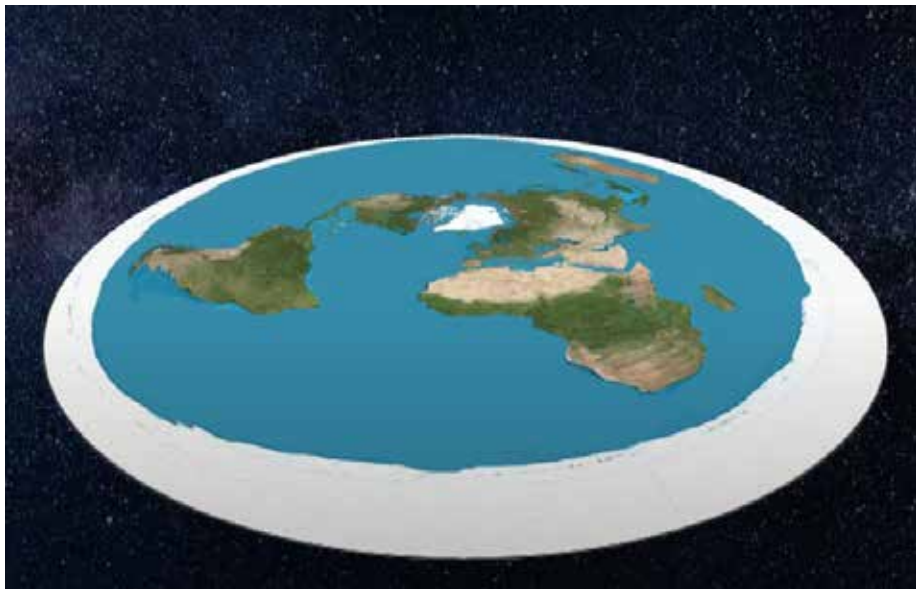
Kresťania by ale takýmito nemali byť. Veriaci v Pána Ježiša Krista by mali milovať pravdu a šíriť svetlo a pravdu, pretože Boh je pravda a jeho Syn je pravda. Táto pravda je cestou a vedie do života. Zjavené Božie slovo, aj to zapísané, ktoré sme dostali cez prorokov a apoštolov a cez samotného vteleného

Božieho Syna (Písmo), je pravdivé a neomylné a je najvyššou autoritou pre našu vieru, pre náš život i pre naše poznanie. Nezjavuje však, že Zem je plochý disk. Ak niekto nadobudne z niektorých pasáží dojem, že Písmo trvá na tom, že Zem je plochá, potom chyba nastala na strane ľudského výkladu Písma. Empirické ľudské poznanie je v súlade so zjavením Božieho slova. Absurdnosť modelu plochej Zeme vyplýva z rozporu s ľudskou skúsenosťou a s empirickým vedeckým poznaním.

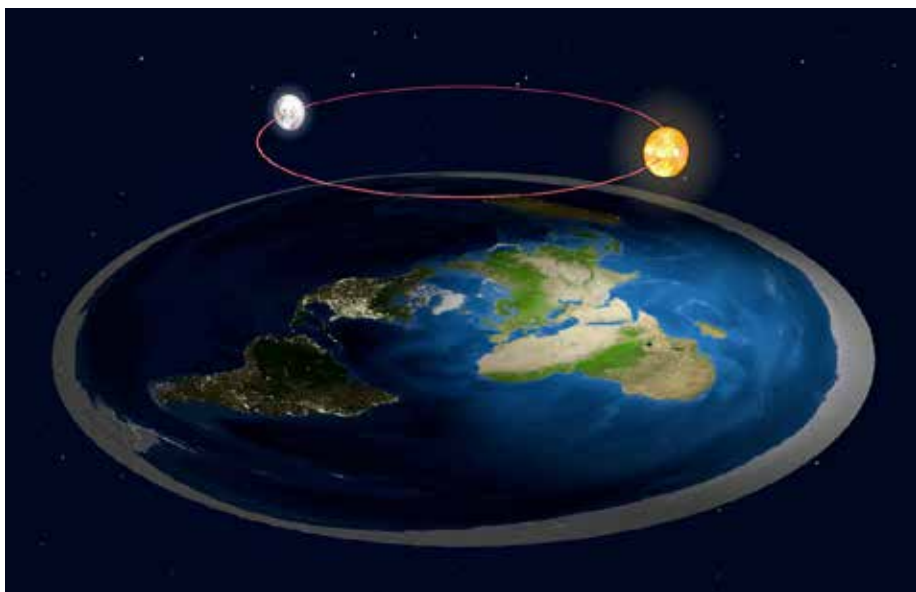
Peter Vajda

Poznámky

- A) Tvar Zeme je v prvom priblížení guľa (o polomere 6 371 km), v lepšom priblížení rotačný elipsoid (s geometrickým sploštením 3 promile (3 tisíciny), čo činí rozdiel medzi polosami pólu a rovníka 21 km), v ešte lepšom priblížení trojosý elipsoid (sploštenie rovníka 70 m), potom sféroid a následne geoid (odchýlka geoidu od rotačného elipsoidu je rádovo 100 m). Skutočný fyzický tvar Zeme určuje tvar zemského povrchu na súši, tvar morského dna v oceánoch a hladina mora mimo súše. V globále a pri pohľade z diaľky sa však aj tento fyzický tvar Zeme javí ako guľa napriek tomu, že výška najvyšších horstiev dosahuje rádovo 9 km.
- B) Príkladmi nadprirodzených javov sú napríklad prechod Červeného mora, predĺženie dňa (Józua 10:13), zatmenie pri ukrižovaní Pána Ježiša. Tieto nadprirodzené javy netrvali mesiace, roky, storočia či tisícročia. Ich výnimočnosť a časová či priestorová ohraničenosť ich jasne odlišujú od bežného fungovania prírody (tvorstva), ktoré sa riadi prírodnými zákonmi.
- C) Klasická fyzika, v ktorej je gravitácia popísaná Newtonovým gravitačným zákonom, sa týka reality pri nie príliš vysokých rýchlostiach, nie veľkých hmotnostiach a nie silných gravitačných poliach. Pri tých veľmi vysokých sa klasická fyzika mení na relativistickú a gravitáciu je potrebné popisovať všeobecnou teóriou relativity. Pri rozmeroch a hmotnosti telies modelu plochej Zeme by tento model mal byť popísateľný klasickou fyzikou a Newtonovým zákonom a nie všeobecnou teóriou relativity. Obeh Mesiaca a Slnka nad plochou Zemou je však v rozpore s Newtonovým gravitačným zákonom.

Obr. 1: Model plochej Zeme (zdroj: internet). Zem v tvare disku je ohraničená nepreniknuteľnou hradbou ľadu (biela obruba).

Obr. 2: Model plochej Zeme (zdroj: internet). Slnko a Mesiac sa neustále nachádzajú nad Zemou. Nezapadajú za horizont.

Milí priatelia a sympatizanti časopisu Solas!

Službu združenia Solas môžete podporiť aj svojimi 2 percentami z dane z príjmov. Na príjem 2 percent z dane z príjmov sme zaregistrovaní „v Notárskom centrálnom registri určených právnických osôb (NCRpo) dňa 14. 10. 2020 pod sp. zn. NCRpo 1039/2020“. Zdaňovacie obdobie 2020 (rok príjmu 2 % podielu zaplatenej dane 2021).

Údaje, ktoré potrebujete uviesť do vašich formulárov k poukázaniu 2% z dane z príjmov, do oddielu „Údaje o prijímateľovi“:

IČO: **42064619**

Právna forma: **Občianske združenie**

Obchodné meno (názov): **Solas**

Sídlo – ulica: **Smreková**

Súpisné/orientačné číslo: **3093/11**

PSČ: **010 07** Obec: **Žilina 7**

Solas číslo 51, 14. ročník, 2021/2 (leto)

Časopis *Solas* vydáva občianske združenie Solas, Smreková 11, 010 07 Žilina 7.
IČO: 42064619. Je evidovaný Ministerstvom kultúry SR pod číslom EV 22/08.

Vychádza štyrikrát do roka.

Je nepredajný. Odberateľom ho zasielame bezplatne.

Číslo 51 vyšlo 1. júna 2021 v náklade: 1 430 ks.

Tlač a distribúcia: Alfa print, s. r. o., Martin, www.alfaprint.sk

Žiadosti o zaradenie do zoznamu odberateľov pošlite na poštovú alebo e-mailovú adresu redakcie.

Dobrovoľné finančné príspevky a dary môžete posielat' na účty:

Z územia Slovenska: VÚB Žilina, číslo účtu: SK08 0200 0000 0024 8691 6455;

Z Českej republiky: Poštovní spořitelna, číslo účtu: 247761864/0300

Zo zahraničia: Číslo účtu v tvare IBAN: SK08 0200 0000 0024 8691 6455,

SWIFT: SUBASKBX; VÚB, Mlynské nivy 1, SK 829 90 Bratislava 25, Slovakia, Europe.

Fotografie: Redakcia *Solas* (obálka a vnútro) a internet (vnútro – sú vyznačené)

Zodpovedný redaktor: Drahoslav Vajda, <http://drahoslav.solas.sk>

Poštová adresa redakcie: Redakcia *Solas*, P. O. Box 76, 010 07 Žilina 7, Slovensko
(Address: Editorial Board *Solas*, P. O. Box 76, SK 010 07 Žilina 7, Slovakia, Europe)
tel.: +421 948 444 155

e-mail: redakcia.solas@solas.sk; solas@solas.sk

web stránky: www.solas.sk; casopis.solas.sk; blog.solas.sk

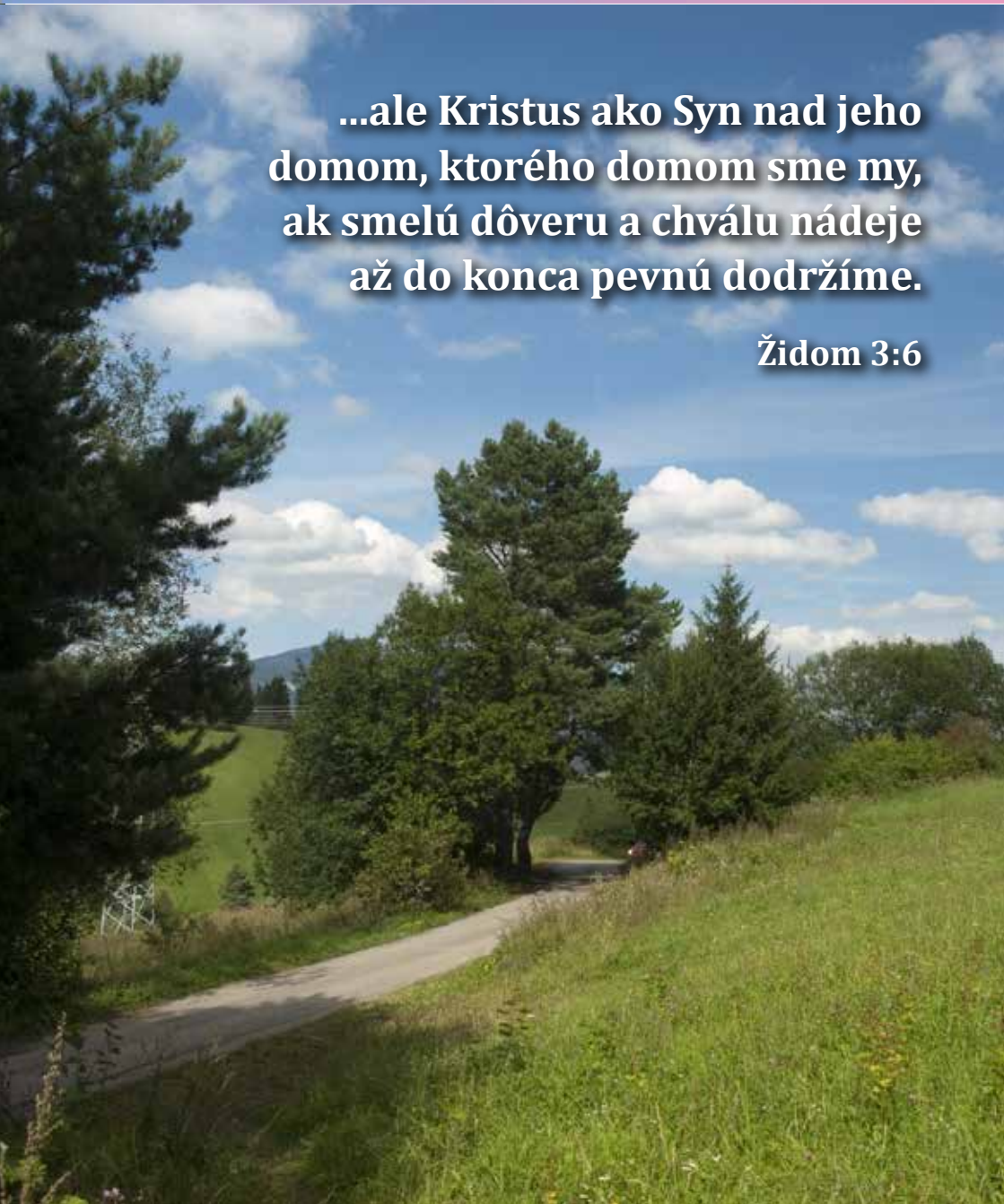
ISSN 1337-883X

SOLA SCRIPTURA
SOLUS CHRISTUS
SOLA GRATIA
SOLA FIDE
SOLI DEO GLORIA

...ale Kristus ako Syn nad jeho domom, ktorého domom sme my, ak smelú dôveru a chválu nádeje až do konca pevnú dodržíme.

Židom 3:6

Jedine Bohu patří sláva

**Časopis Solas je, alebo sa môže stať, aj vašim časopisom.
Čítajte a rozširujte ho. Prispievajte svojimi článkami, svojím svedectvom.
Podporujte ho modlitebne, podporujte ho finančne.**

www.solas.sk